

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту (декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

«До захисту допущено»
В.о. завідувача кафедри

_____ Володимир ОСМЯТЧЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: « Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості підприємства»

Виконала: здобувач 5 курсу, групи 2

_____ Сабадаш Валерія Юріївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник _____ Михайленко Ольга Валеріївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____ _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____
(підпис)

Київ - 2023 рік

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

Володимир ОСМЯТЧЕНКО

“01” жовтня 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Сабадаш Валерія Юріївна

1.Тема роботи: «Теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості підприємства»

Керівник проекту к.е.н., доц. Михайленко Ольга Валеріївна

Затверджена наказом по університету від «30» вересня 2022 року № 587-К

2.Строк подання студентом проекту: 30 січня 2023 року

3.Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку ПрАТ «Оболонь», фінансова і статистична звітність філії ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити):економічна суть дебіторської заборгованості, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу і аудиту дебіторської заборгованості; розкриття інформації про розрахунки дебіторської заборгованості у фінансовій звітності підприємств, організаційно-економічна характеристика філії ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу дебіторської заборгованості; завдання і методика проведення аудиту дебіторської заборгованості.

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо): Характеристика готової продукції, Характеристика рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів», Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з покупцями. Кореспонденція рахунків обліку створення резерву сумнівних боргів. Основні техніко-економічні показники філії ПрАТ «Оболонь» за 2020 – 2021 роки, Аналіз складу дебіторської заборгованості за 2020р. на ПрАТ «Оболонь».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 01 жовтня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	03.10.22-16.10.22	Виконано
2.	Розділ 1. Методичні основи обліку дебіторської заборгованості	17.10.22-31.10.22	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» та організація і методика проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості	01.11.22-20.11.22	Виконано
4	Розділ 3. Теоретико-методологічні основи аудиту дебіторської заборгованості	21.11.22-14.12.22	Виконано
5.	Висновки	16.01.23-18.01.23	Виконано
6.	Список використаних джерел	19.01.23-22.01.23	Виконано

Здобувач

(підпис)

Валерія САБАДАШ

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Ольга МИХАЙЛЕНКО

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота складається з 96 сторінок, містить 3 розділи, 20 таблиць, 5 рисунків, 57 використаних джерел і додатки.

Предметом є облік дебіторської заборгованості.

Об'єктом є облік, аналіз і аудит фінансової діяльності ПрАТ «Оболонь».

Метою роботи є дослідження обліку з дебіторської заборгованості, проведення аналізу діяльності ПрАТ «Оболонь» і аудит дебіторської заборгованості на підприємстві.

У першому розділі вивчено методичні аспекти обліку операцій з дебіторської заборгованості.

В другому розділі проведений аналіз дебіторської заборгованості на підприємстві і розрахунок економічних показників господарської діяльності підприємства.

У третьому розділі розглядаються теоретичні основи аудиту та як проводиться аудит дебіторської заборгованості.

Ключові слова: облік, аналіз, аудит, організація; методика; дебіторська заборгованість.

ANNOTATION

The qualification paper consists of 96 pages, contains 3 chapters, 20 tables, 5 figures, 57 used sources and appendices.

The subject is accounts receivable.

The object is the accounting, analysis and audit of the financial activities of PrJSC "Obolon".

The purpose of the work is to study accounts receivable, conduct an analysis of the activities of PJSC "Obolon" and audit accounts receivable at the enterprise.

In the first chapter, the theoretical and methodological aspects of accounts receivable transactions are studied.

The second section serves as an analysis and calculation of economic indicators of the enterprise's economic activity.

The third chapter examines the theoretical foundations of the audit and how the audit of receivables is conducted.

Keywords: accounting, analysis, audit, organization; method; receivables.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ I. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	10
1.1. Економічна сутність дебіторської заборгованості.....	10
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості.....	13
1.3. Методичні основи обліку дебіторської заборгованості	17
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	38
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та організація обліку на ПрАТ «Оболонь	38
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь»	49
2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз дебіторської заборгованості.....	58
РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	64
3.1. Завдання та методи аудиту дебіторської діяльності на ПрАТ «Оболонь»	64
3.2. Порядок проведення аудиту дебіторської діяльності на ПрАТ «Оболонь»	73
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів об'єкту облікового спостереження.....	80
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	97

ВСТУП

У процесі фінансово-господарської діяльності кожне підприємство вступає в певні економічні взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, в результаті цього відбуваються господарські операції, суттєвою складовою частиною яких, з погляду фінансової стабільності підприємства, є дебіторська заборгованість. При цьому наявність значної частки суттєво погіршує фінансовий стан підприємства, відволікає грошові кошти з господарського обороту, що призводить до зниження темпів виробництва і результативних показників його діяльності, тобто супроводжується непрямими втратами його доходів.

На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік дебіторсько-кредиторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів. Суб'єкти господарювання на перший план висувують вирішення власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежах перед партнерами. Відсутність майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами. В поглиблення платіжної кризи вносить свою частку і неврегульованість бюджетної системи, що стосується несвоєчасної оплати державних зобов'язань, які здійснюються за рахунок бюджету.

Актуальність теми полягає в тому, що дебіторська заборгованість як показник є не тільки показником, що визначає рівень заборгованості, а й економічним явищем, яке впливає на загальну діяльність підприємств. Проте недостатня увага до аналізу та оцінки дебіторської заборгованості призвела до таких негативних наслідків, як прискорене зростання корпоративних зобов'язань, неспроможність погасити борги та втрати власних коштів. Ефективна організація рішень повинна активно сприяти підвищенню договірної дисципліни, посиленню інституційного контролю за погашенням дебіторської заборгованості, прискоренню оборотності оборотних коштів,

зниженню витрат обігу та ефективному використанню тимчасово незадіяних коштів.

Сучасні умови господарювання вимагають вирішення цілого ряду нерозв'язаних облікових проблем. Зокрема, це є теоретичні і методичні аспекти класифікації та відображення заборгованості в системі рахунків бухгалтерського обліку; невизначеність обліку простроченої і безнадійної заборгованості та її рефінансування; аналіз заборгованості та автоматизація бухгалтерського обліку взаєморозрахунків.

Необхідність теоретичного обґрунтування і розробки практичних рекомендацій щодо обліку заборгованості промислових підприємств обумовили вибір теми кваліфікаційної роботи та її актуальність.

Предметом дослідження в кваліфікаційній роботі є методологічні аспекти організації і ведення обліку, економічного аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».

Об'єктом дослідження є господарські операції щодо утворення, обліку та списання дебіторської заборгованості, формування резерву сумнівних боргів та списання за його рахунок безнадійної дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».

Метою кваліфікаційної роботи є глибоке вивчення термінів пов'язаних з обліком, аудитом, економічним аналізом дебіторської заборгованості на підприємствах харчової промисловості; розкриття особливостей обліку, економічного аналізу, аудиту на підприємствах харчової промисловості дебіторської заборгованості та ознайомлення з організаційно-економічною характеристикою ПрАТ «Оболонь»; здійснити аналіз нормативної бази, яка регламентує питання обліку дебіторської заборгованості підприємства.

У відповідності з метою **завданнями кваліфікаційної** роботи є:

- дослідити особливості організація обліку на ПрАТ «Оболонь» та зробити коментар його облікової політики;
- охарактеризувати поняття, сутність та класифікація дебіторської заборгованості як об'єкту обліку, аналізу та аудиту;

- дослідити особливості формування фінансового та податкового обліку дебіторської заборгованості;
- з'ясувати особливості фінансової звітності дебіторської заборгованості;
- провести аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки;
- зробити економічний аналіз дебіторської заборгованості на основі даних ПрАТ «Оболонь»;
- навести методику аудиту дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь»;
- дослідити організацію внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».

РОЗДІЛ І. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Економічна сутність об'єкта облікового дослідження

Розрахункові відносини в Україні зумовлені наявністю товарного виробництва, товарного обороту грошей. В Україні більшість розрахунків здійснюється у безготівковій формі.

Зобов'язання платника розрахуватись з своїм контрагентом за поставлену йому продукцію виникає в наслідок укладення відповідного договору поставки, купівлі-продажу, підряду, тощо. Існування цього зобов'язання базується на відповідному виконанні отримувачем засобів, свого зобов'язання по цьому договору, яке є зустрічним по відношенню до зобов'язання платника.

Розрахунки за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги відокремлюються від своєї основи - відповідного договору і перетворюються в самостійні розрахункові правовідносини тільки завдяки посередництву банку. Якщо розрахунки здійснюються безпосередньо, минуючи банк, особливих самостійних розрахункових правовідносин не виникає.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансових звітах визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Норми цього П(С)БО застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами не залежно від форми власності (крім бюджетних установ).

Згідно П(С)БО 10 *дебітори* – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність одержання підприємством майбутніх економічних вигод, та її сума може бути достовірно визначена.

Дебіторська заборгованість включає всі вимоги підприємства, до інших юридичних та фізичних осіб щодо грошей, товарів чи послуг. У більшості випадків можна визначити два головних види дебіторської заборгованості: товарну і нетоварну (неопераційну).

Операції називаються товарними, якщо мова йде про оплату продукції (яка має натурально-речову форму), робіт та послуг. Тобто товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок звичайної операційної діяльності підприємства, яка може передбачити продаж товарів, виконання робіт чи (та) надання послуг.

Розрахунки з покупцями та замовниками відносяться до товарних у відповідності до визначення. Товарна дебіторська заборгованість відноситься до короткострокової заборгованості (поточної).

Покупці – це фізичні або юридичні особи, які купують товари (роботи, послуги).

Замовники – це учасники договору, на підставі замовлення яких виготовляється конкретна продукція, надаються послуги, виконуються роботи іншим учасником договору.

Дебіторська заборгованість є такою ж, як і інші активи підприємства, тільки якщо вона відповідає загальним вимогам національних стандартів щодо активів, тобто: грошова вартість такої дебіторської заборгованості може бути достовірно визначена; очікується отримання економічних вигод від неї в майбутньому, тобто надходження грошових коштів, товарів, інших активів або зменшення зобов'язань.

П(С)БО №10 "Дебіторська заборгованість" визначає методи оцінки дебіторської заборгованості на етапах зарахування її на баланс підприємства, при відображенні у фінансовій звітності на дату балансу і при списанні з балансу як безнадійної.

Спочатку дебіторська заборгованість приймається на баланс за історичною собівартістю. Вона являє собою вартість придбаних дебітором активів.

П(С)БО №10 встановлює особливий порядок оцінки дебіторської заборгованості за продукцію, роботи, товари, послуги. - вона зараховується на баланс одночасно з визнанням доходу. Таким чином, для визнання поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги необхідно, щоб виконувалися критерії визнання доходу (П(С)БО 15, п.8):

- ✓ покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію;
- ✓ підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією;
- ✓ сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- ✓ є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Момент передачі ризиків й вигод, пов'язаних з правом власності на продукцію, товари, роботи, послуги визначається на основі вивчення угоди поставки продукції (товару, послуг), яка укладена між підприємством та покупцем, та обставин операції.

Одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відбувається її класифікація за певними критеріями:

- а) строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом;
- б) об'єкти щодо яких виникла дебіторська заборгованість; своєчасність погашення.

Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. При цьому враховуються два критерії: строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом.

Поточна дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході

нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Сумнівний борг – поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Безнадійна дебіторська заборгованість – поточна дебіторська заборгованість щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості

Низька платоспроможність підприємств викликає створення великих обсягів дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з дебіторами регламентується П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Дебіторська заборгованість включає всі вимоги підприємства до інших юридичних і фізичних осіб щодо грошей, товарів чи послуг. У більшості випадків можна визначити два головних види дебіторської заборгованості: товарну і нетоварну (неопераційну).

Проблемами розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу дебіторської заборгованості присвячено ряд праць зарубіжних та вітчизняних учених-економістів. Ними було удосконалено організаційно-методичні аспекти обліку розрахунків підприємств з дебіторами та кредиторами, розроблено науково-обґрунтовані рекомендації відносно раціоналізації інформаційного забезпечення для управління ними через узагальнення теоретичних положень щодо представлення розрахунків як системи.

**Огляд законодавчої та нормативної бази з обліку, аналізу та аудиту
дебіторської заборгованості**

№ п/п	Нормативний документ	Характеристика
1	2	3
1	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» затверджено ВРУ № 996-XIV від 16.07.99	Визначає правові засади регулювання, бухгалтерського обліку та фінансової звітності українських організацій, у тому числі бухгалтерського обліку товарних операцій.
2	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII	Визначає правові основи аудиторської діяльності в Україні, спрямованої на створення незалежної системи фінансового контролю з метою захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації.
3	Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29.12.95 р. (зі змінами і доповненнями)	Визначає основні документи, які складаються під час розрахунків за торговельними операціями.
4	Податковий кодекс України затверджено Верховною Радою України № 2755-VI від 02.12.2010 (зі змінами і доповненнями)	Регулює відносини у сфері податків і зборів, зокрема визначає зведений перелік податків і зборів, що встановлюються в Україні, та порядок їх справляння, платників податків і зборів, їх права та обов'язки, повноваження, повноваження та обов'язки контролюючого органу та його посадових осіб у сфері оподаткування Відповідальність у контрольний період, а також відповідальність за порушення податкового законодавства визначає патентний порядок видачі ліцензії.
5	Господарський кодекс України затверджено ВРУ № 436-IV від 16.01.2003 (зі змінами і доповненнями)	Цей Кодекс встановлює основні принципи провадження господарської діяльності в Україні та регулює господарські відносини, що виникають під час організації та провадження господарської діяльності між суб'єктами господарювання.
6	Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій затверджено наказом Мінфіну № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами і доповненнями)	Встановлює визначення та порядок ведення бухгалтерського обліку для узагальнення методу подвійного обліку наявності та руху інформації про майно, капітал, зобов'язання та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб незалежно від їх походження. форма власності, організаційно-правова форма і вид діяльності, а також філії та відділення юридичних осіб, зараховані на самостійний баланс
7	Національне Положення(стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до	Визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги щодо ідентифікації та розкриття її елементів, у тому числі товарів

	фінансової звітності», затверджено наказом Мінфіну України № 73 від 07.02.2013р. (зі змінами і доповненнями).	
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Мінфіну України №237 від 08.10.99 року (зі змінами і доповненнями).	Ці положення визначають порядок формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та методичні принципи її відображення у фінансовій звітності, а також методику розрахунку резерву безнадійної заборгованості. Терміни в П(С)БО 10 мають такі значення: Боржник - юридичні та фізичні особи, які заборгували підприємству визначену суму коштів, їх активів або інших еквівалентів активів у результаті минулих подій; сума.
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід» затверджене наказом Мінфіну України №290 від 29.11.1999 (зі змінами і доповненнями).	Визначити методичні засади формування інформації про бухгалтерську виручку підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. У бухгалтерському обліку виручка від реалізації відображається при наявності наступних умов: право організації отримувати вигоди від конкретних доходів, оформлених або визнаних іншими відповідними способами; сума премій може бути визначена. Визначення того, що результат конкретної транзакції збільшить економічний інтерес організації, існують ситуації, коли організація отримує плату за актив або коли отримання активу є невизначеним; право власності на продукт перейшло від організації до покупця, або робота була прийнята замовником; можна визначити, що ці витрати, понесені або будуть понесені, пов'язані з транзакцією.
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Мінфіну України №318 від 31.12.1999 р. (зі змінами і доповненнями).	Визначає методологічні засади бухгалтерського обліку, формування інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
11	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджено наказом Мінфіну України № 291 від 30.11.1999 р.	План рахунків — перелік і схема рахунків, що використовуються для реєстрації та групування фактів фінансово-господарської діяльності в бухгалтерському обліку. Для розрахунків з покупцями потрібен рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» згідно плану рахунків.
12	Лист НБУ «Про окремі норми Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затверджено листом НБУ №11-111/68-1907 від 01.03.2005 р.	Визначено окремі норми ведення касових операцій у національній валюті в Україні.

13	Закон України «Про обіг векселів в Україні», затверджено ВРУ №2374-3 від 05.04.2001 р. (із змінами та доповненнями).	Визначення особливостей обігу векселів в Україні, у тому числі видачі переказних і простих векселів, ведення вексельних операцій та виконання вексельних зобов'язань у господарській діяльності.
14	Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті", затверджено ВРУ №185/94 від 23.09.1994 р. (із змінами та доповненнями).	Створити програму розрахунку іноземної валюти
15	Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», затверджено ВРУ №959-12 від 16.4.1991 р. (із змінами та доповненнями).	Встановлює основні положення, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність українських компаній, особливо імпорт та експорт товарів, проектів та послуг
16	Положення про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежала, з групи товарів широкого споживання, продукції виробничо-технічного призначення і надлишкових товарно-матеріальних цінностей, затверджено наказом Міністерства економіки і Міністерства фінансів України № 120/190 від 10.09.1996р. (зі змінами і доповненнями).	Згідно з положенням, оцінка товарів загального користування та продукції промислово-технічного призначення, які залежать від споживчого, а не споживчого попиту, а також товарів і продукції, які частково втратили первинну якість, і оцінка решти товарів і продукції . перенесена матеріальна цінність
17	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» затверджено наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р (зі змінами і доповненнями)	Визначено принципи методики формування облікової інформації про операції в іноземній валюті та відображення проектних показників в українських грошових одиницях у фінансовій звітності суб'єктів господарювання за межами України, особливо експорту товарів, робіт і послуг.
18	Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування у торговельній діяльності, затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22.05.2002 р. № 145 (із змінами та доповненнями).	Вони визначають склад поточних витрат на торговельну діяльність на підприємствах різних форм власності та послідовність їх планування незалежно від організаційно-правової форми господарювання і є рекомендаційними.

Таким чином, на сьогодні нормативно-правова база з обліку дебіторської заборгованості є досить значною і в повній мірі розкриває всі питання та нюанси пов'язані з обліком.

1.3. Методичні прийоми обліку дебіторської заборгованості

Первинні документи з обліку дебіторської заборгованості

При організації документального оформлення обліку дебіторської заборгованості підприємство керується такими нормативними актами:

1. Наказом Міністерства статистики України №352 від 29.12.1995 р. «Про затвердження типових форм первинного обліку».
2. Переліком типових документів (Наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів. України №41 від 20.08.98 р.).

Серед первинних документів якими відображається дебіторська заборгованість можливо виділити основні: договір на поставку продукції, товарів, робіт, послуг; рахунок-фактура; товарно-транспортна накладна; акт звіряння розрахунків; акт виконаних робіт (наданих послуг); бухгалтерська довідка; платіжне доручення; вексель; виписка банку; прибутковий касовий ордер; розрахунок курсових різниць; рахунок на оплату; наказ (розпорядження) на відрядження; авансовий звіт; видатковий касовий ордер; платіжна відомість; накладна; комерційні акти; розрахунковий чек; інвентаризаційний опис; рішення керівництва підприємства.

Розрахунки, які здійснюються на основі укладених договорів, відносяться до комерційних угод, від результату яких очікують одержати прибуток. Також ще здійснюються операції некомерційного характеру (без укладання договорів), на них не поширюється дія строків позовної давності (табл. 1.1.).

Щоб розрахуватися з покупцем, вони розписалися. Рахунки та платіжні документи із зазначенням назви, кількості, типу товару, виробника або митної ціни. Витрати, платежі, ставки та суми за доставку та інші послуги. ПДВ, загальна сума до сплати. Якщо покупець зареєстрований як платник податку на додану вартість, то одночасно виписується податкова накладна, оригінал якої надається покупцеві, а копія залишається на підприємстві як підстава для ведення бухгалтерського обліку. реалізацію товарів (проектів, послуг) для відповідних записів у бухгалтерських книгах.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з покупцями

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т		
1	2	3	4	5	6
1.	Відображено реалізацію	36	701, 702	18000	Накладна
	Нараховано ПДВ (податкові зобов'язання)	701, 702	641	3000	Податкова накладна
	Відображено собівартість	901, 902	26, 281	5000	Довідка бухгалтерії
	Погашено заборгованість покупцем	311	361	18000	Банківська виписка
2.	Відображено продаж експорт	362	701, 702	24000	Вантажно-митна декларація
	Відображено собівартість за експортом	901, 902	26, 28	9000	Довідка бухгалтерії
	Відображено курсову різницю із заборгованості експортні	362	714	100	Вантажно-митна декларація
	Відображено курсову різницю на залишок валюти на рахунок доходу	311	744	10	Банківська виписка

Працівники підприємства, які отримують готівку наперед. Від каси до відряджень, господарських витрат тощо, відомий як відповідальна особа. Керівник підприємства направляє працівників у відрядження і складає лист відрядження, у якому зазначає: пункт призначення, назву підприємства чи організації, що відряджає, тривалість і мету відрядження.

Посвідчення про відрядження – це документ, який видається працівнику підприємства на підставі наказу (розпорядження) керівника для виконання службового доручення поза постійним місцем роботи (у відрядженні).

На підприємствах ведеться спеціальний облік відряджених працівників і працівників, які повертаються з відрядження. Виплата готівкою відповідальній особі здійснюється за розпорядженням керівника. Одночасно оформити видатковий касовий ордер КО-2. Сума передоплати вказана в довідці про відрядження. Перелік осіб, уповноважених на отримання готівки під звіт про фінансову потребу, затверджується керівником.

Працівники, які отримують задекларовану готівку, повернувшись із

відрядження, у встановлений термін подають до бухгалтерії підприємства прогноз обсягу видатків. До авансового звіту необхідно додати всі підтверджуючі документи, а саме: акт закупівлі, акт списання представницьких витрат у межах встановлених критеріїв, а також додати відповідні документи оплати рахунків для ресторанів, кафе, готелів тощо, квитанції, чеки, магазини Квитки, залізничні, авіа та інші проїзні квитки.

Слід зазначити, що обов'язковими реквізитами попереднього звіту є резолюція керівника підприємства (уповноваженої ним особи) про затвердження розміру зазначеної плати разом з його підписом. Прогноз може бути введений в облік тільки після розрахунку і перевірки змісту та погодження з відповідальною особою підприємства. Бухгалтер веде звіт про авансовий внесок, при цьому вносить у звіт документи та рахунки, що відповідають призначенню авансового платежу.

Типова форма КО-1 "Прибутковий касовий ордер" використовується для обліку готівки, отриманої від довіритель (або покупців чи інших суб'єктів підприємницької діяльності), та інших грошових документів. Касові ордери підписуються головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником підприємства. Облік претензій ведеться на підставі основних документів, таких як претензії, товарні квитанції, рішення судових органів (господарських судів), письмові згоди постачальників на претензії.

Претензія повинна містити: повне найменування та поштову інформацію позивача та одержувача претензії; дату подання та номер претензії; обставини, на яких ґрунтується претензія; докази, що підтверджують ці обставини; прохання до заявника послатися на нормативну поведінку; заявлену суму та спосіб її розрахунку (якщо вимога вимагає грошової оцінки); платіжні реквізити позивача; перелік документів, що додаються до претензії. Документи, що підтверджують звернення заявника, додаються до оригіналу або належним чином засвідченої копії. До претензії не можна додавати документи, якими володіє інша сторона.

Претензія підписується заявником або уповноваженою особою від

імені заявника та надсилається адресату рекомендованим чи рекомендованим листом або вручається одержувачу під розписку.

Юридична служба підприємства або структурний підрозділ, на який покладено відповідні зобов'язання, реєструє претензію в «Журналі обліку претензій, пред'явлених підприємством» і у подальшому стежить за строком її розгляду. Претензія підлягає розгляду в місячний строк з дня її одержання, якщо інший строк не встановлено Господарським Кодексом або іншими законодавчими актами. Обґрунтовані вимоги заявника одержувач претензії зобов'язаний задовольнити.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги

П(С)БО № 10 встановлює особливий порядок оцінки дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. Ця заборгованість відображається в бухгалтерському обліку (на балансі підприємства) одночасно з визнанням доходу. Отже, завищення її оцінки призведе до завищення доходів компанії, що в кінцевому підсумку вплине на фінансові результати та достовірність фінансової звітності. Для обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги використовується рахунок № 36 "Розрахунки з покупцями і замовниками".

На цьому рахунку міститься інформація про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи та надані послуги. Рахунок 36 має такі субрахунки:

- № 361 – «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;
- № 362 – «Розрахунки з іноземними покупцями».

За дебетом рахунку № 36 відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, робіт, наданих послуг (в т.ч. на виконання бартерних контрактів), яка включає ПДВ, Аз та інші податки, збори, що підлягають перерахуванню до бюджетів і позабюджетних фондів і включені у вартість реалізації.

За кредитом рахунку №36 показують суму платежів, які надійшли від покупців на рахунки підприємства в банківських установах, в касу та інші

види розрахунків. Сальдо рахунка відображає заборгованість покупців та замовників за одержану продукцію. (Таблиця 1.2)

Таблиця 1.2

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з покупцями

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т		
1	2	3	4	5	6
1.	Відвантажено готову продукцію (товари, роботи послуги) на експорт	362	701, 702	18000	Накладна
	Списано купівельну вартість реалізованої готової продукції (товарів, робіт послуг)	901, 902	26, 281	8000	Довідка бухгалтерії
	Нараховано митниці: Мито	93	642	1500	Вантажно-митна декларація
	Нараховано митниці Митні збори	93	642	500	Вантажно-митна декларація
	Сплачено митниці	642	311	2000	Платіжне доручення
	Визначено курсову різницю із заборгованості покупців на останній день звітнього періоду	362	714	100	Розрахунок бухгалтерії
	Списано на фінансовий результат нараховану курсову різницю	714	791	100	Довідка бухгалтерії
	Списано на фінансовий результат суму чистого доходу	701, 702»	791	18000	Довідка бухгалтерії
2.	Сплачено мито та митні збори	377	311	3000	Платіжне доручення
	Нараховано ПДВ (податкові зобов'язання)	377	641	3000	Розрахунок бухгалтерії
	Оприбутковано імпорتنі товари:	28	632 «	18000	Накладна
	на фактурну вартість	28	377	15000	Розрахунок бухгалтерії
	на суму мита і митних зборів	28	377	3000	Розрахунок бухгалтерії

Облік резерву сумнівних боргів

Коли компанія продає в кредит, існує ризик, що вся дебіторська заборгованість не буде оплачена, тому компанія завжди мала дебіторську заборгованість і сумнівається щодо повернення товару. Безнадійна заборгованість стосується поточної дебіторської заборгованості за продукти,

товари та послуги, і існує невизначеність щодо того, чи погасить боржник. Сумнівна заборгованість переоцінює справжній результат продажу, тому, відповідно до принципу обачності, компанія повинна шукати можливі збитки, спричинені неоплаченою частиною боргу покупця, при визнанні виручки від реалізації, а не шукати неоплачену частину покупця. коли визнається дохід від реалізації. Можливі втрати від заборгованості. Період, протягом якого покупці не можуть оплатити товар.

Виходячи з вищевикладеного, дебіторську заборгованість слід відображати за чистою вартістю реалізації. Чиста вартість реалізації дебіторської заборгованості відноситься до суми після вирахування резервів безнадійних боргів із дебіторської заборгованості за товари, інженерні роботи та послуги в поточному періоді.

П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість» передбачає, що величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів:

- застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- застосування коефіцієнта сумнівності.

За методикою застосування абсолютної суми безнадійної заборгованості розмір резерву визначається на основі аналізу платоспроможності окремих боржників. За методом коефіцієнта сумнівності сума резерву розраховується шляхом множення залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності.

Коефіцієнт підозрілості можна розрахувати за допомогою:

- визначити питому вагу безнадійної заборгованості в чистому прибутку;
 - класифікація дебіторської заборгованості за умовами неповернення;
 - визначити середню частку дебіторської заборгованості, списаної в поточному періоді, до початкової суми того ж періоду в попередні 3-5 років.
- Для розрахунку резерву сумнівних боргів використовується рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів". Цей рахунок є контрагентом рахунку 36.

За кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» відображають створення резерву сумнівних боргів. За дебетом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» відображають списання сумнівної заборгованості, списання безнадійних боргів. (Табл. 1.3)

Таблиця 1.3

Кореспонденція рахунків обліку створення резерву сумнівних боргів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т		
1	2	3	4	5	6
Резерв сумнівних боргів					
1	Нарахований резерв сумнівних боргів	944	38	1000	Бухгалтерська довідка
	Списано безнадійну дебіторську заборгованість на резерв сумнівних боргів	38	361	500	Бухгалтерська довідка
	Списана дебіторська заборгованість відображена на позабалансовому рахунку	071	X	500	Бухгалтерська довідка
	Внаслідок зміни у фінансовому стані покупець погашає свою дебіторську заборгованість	361	716	500	Бухгалтерська довідка
	На поточний рахунок надійшли грошові кошти	311	361		Банківська виписка
	Списано з поза балансу відшкодована раніше списана дебіторська заборгованість»	X	071		Бухгалтерська довідка

Сума списаної безнадійної заборгованості також має бути відображена в позабалансовій статті 071, не менше трьох років з дати списання, щоб контролювати можливість стягнення у разі зміни майнового стану боржника. Дебіторська заборгованість остаточно списується з рахунку 071 після надходження сум у платіжних дорученнях або у зв'язку із закінченням облікового періоду такої заборгованості.

Довгострокова дебіторська заборгованість

Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються відсотки, оцінюється за теперішньою вартістю та відображається в балансі. Поточна вартість — це дисконтована сума майбутніх платежів, які очікується отримати для погашення зобов'язання (за вирахуванням очікуваного

відшкодування). Визначення поточної вартості залежить від виду боргу та умов його погашення.

Дебіторська заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду – це сума мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу, що підлягає отриманню (іншими словами, це теперішня вартість сукупної суми мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості). Даний вид дебіторської заборгованості відображається на рахунку 181 “Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду”.

Векселі отримані

Векселі отримані - це заборгованість за розрахунками з покупцями, замовниками та іншими дебіторами по відвантаженій продукції (товарах), виконаних роботах і наданих послугах, які забезпечені одержаними векселями.

Для обліку векселів одержаних використовуються: субрахунок 182 «Довгострокові векселі одержані» рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані». На субрахунку 182 «Довгострокові векселі одержані» ведеться облік векселів, одержаних у забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості.

На рахунку 34 «Короткострокові векселі одержані» ведеться облік заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена векселями.

За дебетом рахунка 34 «Короткострокові векселі одержані» відображається отримання векселя за продані товари (роботи, послуги) та за іншими операціями, за кредитом - отримання коштів у погашення векселів, погашення отриманим векселем кредиторської заборгованості, продаж векселя третій стороні тощо.

Аналітичний облік на субрахунку 182 та рахунку 34 ведеться за кожним одержаним векселем.

Продаж векселя дає можливість векселедержувачу раніше отримати гроші за реалізовані товари та утворює умовне зобов'язання перед третьою стороною. Це означає, що векселедержувач бере на себе зобов'язання щодо сплати за векселем третій стороні, якщо векседавець не зможе вчасно його погасити.

Бланки векселів є бланками суворої звітності, для їх обліку використовується забалансовий рахунок 08 «Бланки суворого обліку». Аналітичний облік на рахунку ведеться за видами бланків.(Таблиця 1.4)

Таблиця 1.4

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з векселями

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т		
<i>Розрахунки по вексям відсотковим Резерв сумнівних боргів</i>					
1.	Відображено продаж	361	701, 702	18000	Накладна
	Нараховано ПДВ (податкові зобов'язання)	701, 702	641	3000	Податкова накладна
	Відображено собівартість	901, 902	281	5000	Бухгалтерська довідка
	Отримано вексель у розрахунок від підприємства «Бета»	341	361	18000	Вексель
	Нараховано відсотки по векселю	373	732	60	Банківська виписка
	Податкові зобов'язання по ПДВ на сумі відсотків	732	641	10	Бухгалтерська довідка
	Погашено вексель	311	341	18000	Банківська виписка
	Погашено нараховані відсотки по векселю отриманому	311	373	60	Банківська виписка
<i>Розрахунки по вексям безвідсотковим</i>					
2.	Відображено продаж	361	701, 702	18000	Накладна
	Нараховано ПДВ (податкові зобов'язання)	701, 702	641	3000	Податкова накладна
	Відображено собівартість відвантажених товарів	901, 902	26,281	5000	Бухгалтерська довідка
	Отримано вексель у розрахунок за товар від підприємства «Бета»	341	361	18000	Вексель
	На суму перевищення вартості векселя над вартістю відвантаження	341	39	2000	Бухгалтерська довідка
	Нараховано відсотки по векселю	39	732	2000	Бухгалтерська довідка
	Податкові зобов'язання по ПДВ на сумі відсотків	732	641	333,33	Податкова накладна

У процесі діяльності підприємства виникає поточна дебіторська заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією товарів, робіт та послуг. Для обліку розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами, авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями та іншими операціями використовується рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

За дебетом рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» відображається виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом — її погашення чи списання.

Рахунок 37 «Розрахунки з іншими дебіторами» має такі субрахунки:

- 377 «Розрахунки з іншими дебіторами».
- 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок»;
- 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків»;
- 374 «Розрахунки за претензіями»;
- 373 «Розрахунки за нарахованими доходами»;
- 372 «Розрахунки з підзвітними особами»;
- 371 «Розрахунки за виданими авансами»;

Аналітичний облік на субрахунках ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення. Розглянемо особливості обліку на цих субрахунках.

Облік розрахунків з підзвітними особами

У процесі господарської діяльності відбуваються господарські операції, пов'язані з видачею валюти відповідальним особам. Службовці отримують кошти на різні цілі — придбання припасів, матеріалів, товарів, подорожі тощо. Умови і порядок видачі грошових коштів відповідальним особам та звітування про них підприємствам регулюються.

Порядком ведення касової роботи в державній валюті України. Видача готівки здійснюється з каси підприємства за умови повного звітування конкретною відповідальною особою про раніше видані суми. Готівка видається працівникам під звіт для здійснення особистих господарських

операцій, які неможливо оплатити через касу підприємства або поточний рахунок у банку.

Підзвітні особи — це працівники даного підприємства, які отримали грошові кошти в підзвіт для майбутніх витрат згідно з наказом (розпорядженням) керівника підприємства.

До таких операцій належать витрати, пов'язані з відрядженням, витрати на придбання інвентарю, незначних партій матеріалів (товарів), витрати на оплату транспортних послуг тощо.

Облік розрахунків з підзвітними особами ведеться на активно-пасивному субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» рахунка 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

Сальдо субрахунка 372 може бути як дебетовим, так і кредитовим. Воно відображається розгорнуто і в балансі: дебетове сальдо показується в складі оборотних активів, а кредитове — у зобов'язаннях.

Найбільш поширеними є операції, пов'язані з видачею коштів на відрядження.

Тривалість відрядження встановлюється керівником і не повинна перевищувати 30 календарних днів по Україні, для монтажних, пусконаладжувальних робіт, будівельних робіт має перевагу останній день виконання об'єкта.

Підприємство зобов'язане відшкодувати відрядженим працівникам витрати, виплатити добові за наданими доказами та зберегти за ними середній заробіток у період відрядження.

Усі витрати на відрядження фіксуються, крім добових. Суб'єкти господарювання зобов'язані видавати аванс відрядженим в Україні та за кордоном (табл. 1.5). У частині дебіторської заборгованості на особливу увагу заслуговує документообіг за розрахунковими операціями з відповідальними особами, наведений на рисунку 1.2.

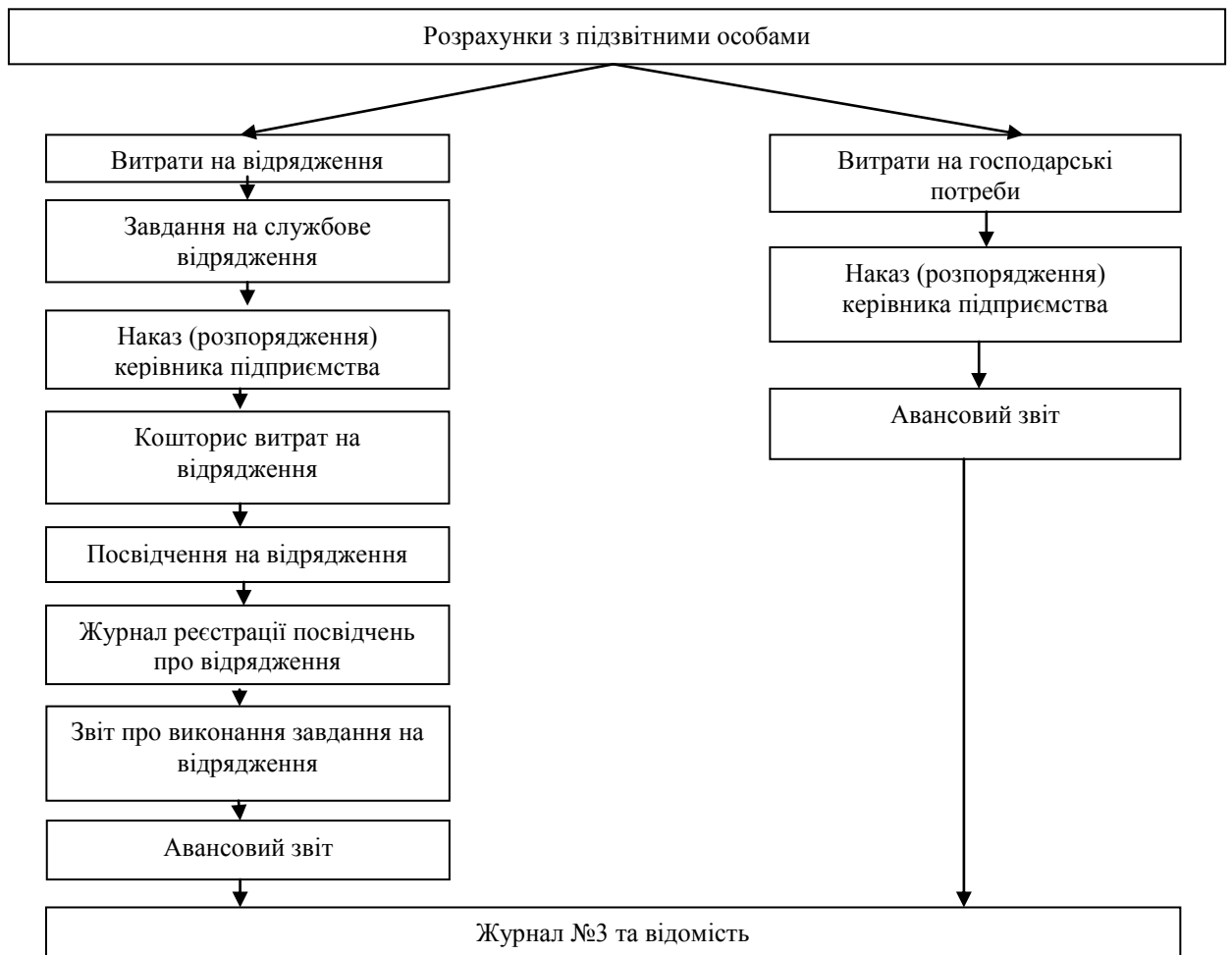

Рис. 1.2. Документообіг за операціями розрахунків з підзвітними особами

Таблиця.1.5.

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з підзвітними особами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т		
1	З поточного рахунку оплачено за оформлення візи та закордонного паспорта	371	311	300	Банківська виписка
	Списано на адміністративні витрати суми за оформлення візи та закордонного паспорта	92	371	300	Бухгалтерська довідка
	З поточного рахунку перераховано для придбання валюти	333	311	10000	Банківська виписка
	Зараховано на валютний рахунок долари США за курсом НБУ	312	333	8500	Банківська виписка
	Оплачено комісійну винагороду банку за купівлю валюти	92	333	100	Платіжне доручення,,
	Отримано з валютного рахунку долари США для відрядження	302	312	8500	Прибутковий касовий ордер
	Видано з каси аванс відрядженому працівнику	372	302	8500	Видатковий касовий ордер
	На підставі Звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, віднесено суму валюти на витрати	92	372	8500	Авансовий звіт

Розмір передоплати визначається розрахунковим методом відповідно до добової норми та розрахункового розміру проживання, проїзду та інших витрат. При розрахунку (оцінці) вартості проїзду за кордон, якщо транспортні витрати оплачуються в гривнях та іноземній валюті, використовується офіційний курс НБУ на день надходження коштів із каси уповноваженого банку. У разі невидачі авансу з поважних причин працівникові відшкодовуються всі фактичні витрати. Якщо аванс в іноземній валюті не видається або працівнику необхідно доплатити остаточний розрахунок за відрядження, кошти виплачуються в національній валюті України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти до Національного банку України в день погашення заборгованості, при цьому добові Годи вона виплачується в гривнях у межах встановлених норм і не потребує перерахунку в долари. При цьому необхідно мати на увазі, що направляючи працівника у відрядження за кордон, підприємство зобов'язане забезпечити його коштами в національній валюті країни, куди направляють працівника, або у вільно конвертованій валюті.

Після повернення з відрядження не пізніше трьох робочих днів (при використанні пластикової картки підприємства - не пізніше 10 днів, а з дозволу керівника з поважних причин - 20 робочих днів) відповідальна особа повинна подати попередню звітувати разом з усіма підтверджуючими документами в бухгалтерію та повернути невикористаний аванс.

В авансовому звіті працівник записує фактичні витрати на відрядження за діючими нормами. Працівникам виплачуються добові за кожен день у дорозі (включно з виїздом і прибуттям). Якщо при відрядженні працівник має можливість щоденно повернутися з відрядження до основного місця роботи, добові виплачуються в звичайному розмірі. Те саме стосується одноденної поїздки.

Фактичний термін перебування за кордоном визначається під час відрядження шляхом відмітки про контрольний пункт у закордонному

паспорті або документі, що його замінює. Цей порядок діє щодо країн, з якими Україною встановлено повний прикордонний контроль.

Для відряджень до країн, у яких не встановлено простий прикордонний контроль, час відрядження визначається відповідно до відміток у документах на відрядження.

У разі відрядження за кордон до авансового звіту бажано додати копію сторінки закордонного паспорта зі штампом КПП. Керівник підприємства може збільшити денну ставку відповідно до положень колективного договору, але підвищена сума включається до валового доходу працівника.

У разі відрядження за кордон добові виплачуються за нормами, встановленими для відряджень в Україні під час подорожі по Україні. Витрати на відрядження - це складне ціле. Вони включають, зокрема, витрати на бронювання авіаквитків до та з місця роботи. Крім того, якщо вокзал, аеропорт або термінал знаходяться за межами міста, то й за авіаквитки до них доведеться заплатити.

Якщо ви їдете за кордон на службовому транспорті, необхідно визначити маршрут, а витрати на паливо та мастило відшкодуватимуться за кілометр відповідно до чинних норм.

Відрядженим також відшкодовують витрати на технічне обслуговування, стоянку, паркування та плату за проїзд ґрунтовими дорогами та водними переходами. Для відшкодування вартості проїзду необхідно пред'явити оригінал, а саме: транспортний квиток або транспортну накладну (багажну квитанцію), квитанцію про оплату постільної білизни тощо.

Витрати на проїзд у спеціальних класах вагонів (каютах, салонах) компенсуються з дозволу керівника підприємства.

Якщо ПДВ віднесено у видатковий документ і відрядження пов'язане з виробничою діяльністю, то сума ПДВ відноситься до податкового кредиту (дебет рахунку 641/ПДВ) без підтвердження податкової накладної - тільки на транспортні квитки та готельні рахунки.

За відсутності накладної податковий кредит відсутній і суму ПДВ відносять у дебет субрахунка 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Розрахунок штрафу та сума утриманого податку за несвоєчасно повернуті витрачені кошти на відрядження або під звіт.

При несвоєчасності повернення суми надміру сплачених коштів пізніше граничного терміну (до закінчення третього банківського дня, наступного за днем, в якому платник податку завершує таке відрядження або завершує виконання окремої цивільно-правової дії за дорученням та за рахунок особи, що надала кошти під звіт), але не пізніше звітного місяця, на який припадає останній день такого граничного терміну (1.1):

$$\text{Сума штрафу (грн)} = \text{несвоєчасно повернута сума (грн)} \times 15 : 100 \quad (1.1)$$

Відповідно до П(С)БО 21 дебіторська заборгованість за відрядження, отримана наперед, визнається немонетарною та визначається за курсом на дату отримання авансу та включає адміністративні, загальновиробничі витрати та собівартість реалізованої продукції.

Якщо фактичні витрати в іноземній валюті, понесені працівниками в затверженому прогнозі, перевищують прогнозні, то надлишкова частина перераховується у витрати за курсом на дату затвердження прогнозу, а виникла кредиторська заборгованість розглядається як валютна та конвертується на кожну дату балансу, доки не буде погашена заборгованість перед працівником. Відповідальна особа складає звіт про витрачені кошти.

Аналітичний облік на субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» ведеться щодо кожної підзвітної особи та кожного отриманого авансу окремо. Сальдо субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» може бути як дебетовим, так і кредитовим. У Балансі сальдо із субрахунка відображається розгорнуто: дебетове сальдо — у складі оборотних активів у рядку 210 «Інша поточна дебіторська заборгованість», кредитове сальдо — у складі поточних зобов'язань у рядку 610 «Інші поточні зобов'язання».

Виникнення розрахунків за претензіями на підприємстві пов'язане з нестачею товарів під час постачання, отриманням товарів невідповідної

якості, помилковим списанням банком грошових коштів із розрахункового рахунка і т. д.

Розрахунки за претензіями обліковуються на субрахунку 374 «Розрахунки за претензіями».

За дебетом субрахунка 374 «Розрахунки за претензіями» відображаються:

- претензії до постачальників і підрядників, транспортних організацій за виявлені невідповідності цін, договірних зобов'язань, помилки в розрахунках;

- врегулювання претензій до постачальників матеріалів і товарів у зв'язку з невідповідністю якості поставок договірним вимогам;

- врегулювання претензій, пов'язаних з недоліками в процесі постачання; - збитки від простою та нестачі автотранспорту з вини постачальника;

- стягнення штрафів, пені та пені, нарахованих на постачальників і замовників за невиконання договірних зобов'язань, у розмірі, передбаченому договором або визначеному арбітражним судом;

- претензії банківських установ про помилково списані кошти та поточні рахунки підприємств;

- врегулювання претензій щодо авансових платежів, виданих у випадках порушення договорів поставки тощо.

Сума позову, відхиленого арбітражним судом як не підлягає поверненню, повертається на рахунок, з якого вона була списана.

Підставою для записів операцій на субрахунку 374 «Розрахунки за претензіями» є акти приймання вантажів, рішення арбітражних органів, письмові погодження постачальників на задоволення претензій, а також виписки банку на суми, що надійшли в порядку задоволення претензій.

Аналітичний облік розрахунків за претензіями ведеться за кожним дебітором окремо.

Облік розрахунків за відшкодування завданих збитків

Завдяки інвентаризації матеріальних цінностей та грошових коштів може бути виявлено їх надлишок або нестачу. Окрім природного збитку та грошових коштів, винна особа несе відповідальність і за нестачу матеріальної цінності.

Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається за балансовою вартістю цих цінностей (за вирахуванням амортизаційних відрахувань), але не менше 50 % балансової вартості на той момент. тому, що з урахуванням індексу інфляції, який щомісяця визначає Держкомстат, відповідні суми ПДВ та ПДВ складаються за формулою (1.2.):

$$Pз = ((Бв - А) * \text{Інфл} + \text{ПДВ} + \text{Азб}) * 2 \quad (1.2.)$$

де Рз- розмір збитків (у гривнях).

Бв - балансова вартість на момент встановлення факту розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей (у гривнях).

А - амортизаційні відрахування (у гривнях).

Інф. - загальний індекс інфляції, який розраховується на підставі щомісячно визначених Держкомстатом індексів інфляції.

ПДВ - розмір податку на додану вартість (у гривнях).

Азб - розмір акцизного збору (у гривнях).

Для обліку розрахунків з працівниками за виявленими нестачами, розтратами і крадіжками грошей, товарно-матеріальних цінностей та майна передбачено в межах рахунка 37 «Розрахунки з різними дебіторами», субрахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків».

На цьому субрахунку операції відображаються лише у тому випадку, коли винуватця виявлено.

Потім вартість названих товарно-матеріальних цінностей, які оцінені за установленими згідно з чинним законодавством цінами, відображають за дебетом субрахунка 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» і

кредитом рахунка 71 «Інший операційний дохід», субрахунок 716 «Відшкодування раніше списаних активів».

Сума списаної дебіторської заборгованості обліковується на позабалансовому субрахунку 071 протягом не менше трьох років з дати списання для спостереження за можливістю їх стягнення у випадках зміни майнового становища боржника.

Аналітичний облік за позабалансовим рахунком 07 «Списані активи» ведеться за боржниками у випадку встановлення нестач і втрат від псування цінностей.(таблиця 1.6)

Таблиця 1.6

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за відшкодування завданих збитків

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн	Підстава
		Д-т	К-т. •		
1	2	3	4	5	6
Бухгалтерський облік нестач					
1.	Встановлено факт нестачі	072	X	3000	Акт інвентаризації
	Списання нестач запасів за їх балансовою вартістю	947	26, 28	3000	Бухгалтерська довідка
	При встановленні винної особи сума, що належить відшкодуванню за її рахунок	375	719	3000	Банківська виписка
1	Податкові зобов'язання з ПДВ	719	641	500	Банківська виписка
	Отримання коштів від винної особи	301	375	3000	Прибутковий касовий ордер
	Списання суми нестач з позабалансових рахунків	X	072	3000	Бухгалтерська довідка
Облік штрафів, пені та інших санкцій, визнаних боржником або за рішенням суду					
2	Боржник визнав виставлену йому претензію або за рішенням суду	374	715	100	Рішення суду
	Надійшли кошти на поточний рахунок в погашення претензії	311	374	100	Банківська виписка
	Одержані штрафи, пені, списані на фінансові результати	715	793	100	Бухгалтерська довідка

На субрахунку №377 «Розрахунки з іншими дебіторами» ведеться облік дебіторської заборгованості, яка не знайшла свого відображення на інших рахунках і субрахунках, а саме: усі види розрахунків із працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), розрахунки за

орендними операціями, розрахунки, пов'язані зі здійсненням спільної діяльності, з реалізацією необоротних активів і запасів (крім реалізації, пов'язаної з основною діяльністю) та інші розрахунки.

За дебетом субрахунку № 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» відображається виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом — її погашення чи списання. Довгострокова дебіторська заборгованість відображається в Балансі в складі необоротних активів. Поточна дебіторська заборгованість відображається в Балансі в складі оборотних активів.

У примітках до фінансової звітності повинна бути розкрита така інформація про дебіторську заборгованість:

- перелік дебіторів і суми довгострокової дебіторської заборгованості; - перелік дебіторської заборгованості пов'язаних осіб і сума розрахунку при розподілі сальдо дебіторської заборгованості всередині групи;

- склад і сума статті балансу «інша поточна дебіторська заборгованість»;

- методика визначення розміру резерву безнадійної заборгованості;

- суми поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги за термінами неплатежів.

Вивчаючи дебіторську заборгованість, необхідно згадати основні документи, з яких виникає дебіторська заборгованість. Для бізнесу з відвантаження товарів вони спільні з основними документами для бізнесу з обліку продажу товарів. Отже, основними документами, що свідчать про виникнення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги відображені у таблиці 1.7.

У випадку перерахування підприємством авансу за купівлю певних ТМЦ, первинним документом, який підтверджує здійснення операції є Платіжне доручення та Банківська виписка. Документообіг за операціями з дебіторською заборгованість за товари, роботи, послуги зображено на рис 1.3.

Документальне оформлення операцій з продажу товарів в оптовій торгівлі

№ п/п	Назва господарської операції	Документальне оформлення
1.	Реалізація товару зі складу за цінами продажу:	Накладна, Рахунок-фактура, Податкова накладна, Договір
1.	- безпосередньо представнику покупця	Податкова накладна, Розпорядження, Довіреність
	- на умовах передоплати	Податкова накладна
	- на умовах наступної оплати	Податкова накладна, копія Платіжного доручення, Платіжна вимога
	- автомобільним транспортом	Податкова накладна, Товарно-транспортна накладна
	- залізничним транспортом	Податкова накладна, Наряд-замовлення, Пакувальний ярлик, Специфікація, Залізнична накладна, Доручення, Квитанція про приймання вантажів
2.	Реалізація товарів транзитом з участю в розрахунках	Наряд, Розпорядження, Наряд-замовлення, Договір
3.	Реалізація товарів транзитом без участі в розрахунках	Розпорядження, Платіжна вимога, Наряд-замовлення, Договір
4.	Одержання грошових коштів за реалізований товар	Виписка банку

У структурі дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» саме дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги займає значну вагу, тому документообігу по цьому виду заборгованості приділити особливу увагу. Адже документообіг має безпосереднє відношення до відображення цієї заборгованості в обліку.

Рис. 1.3. Документообіг за операціями з дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги

Облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками, покупцями і замовниками, різними дебіторами та кредиторами, за податками і платежами, облік виданих та отриманих короткострокових векселів, виданих довгострокових векселів, довгострокових і поточних зобов'язань, відстрочених податкових активів і зобов'язань здійснюється у Журналі 3 та відомостях аналітичного обліку 3.1 - 3.6.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та організація обліку на ПрАТ «Оболонь»

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. Відповідно до якого бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Відповідно складання фінансової звітності — бухгалтерської звітності, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період є завершальним етапом бухгалтерського обліку.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Структура корпорації «Оболонь» формувалася довгі роки під впливом стратегії розвитку, що направлена на диверсифікацію виробництва, перехід на сировину власного виробництва, інноваційний підхід, абсолютну екологічну безпеку та повну соціальну відповідальність. ПрАТ «Оболонь» має дочірні підприємства:

ПрАТ «Оболонь» «Красилівське» - Хмельницька обл., м. Красилів, вул. Будівельна, 3.

ПрАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта» код - Київська обл., м. Фастів, вул. Пушкінська, 3.

ТОВ «Оболонь Агро» код ЗКПО - 34222628 - Хмельницька обл. смт Чемерівці.

Унітарне підприємство «Оболонь-Русь» 220037 Республіка Білорусь, м. Мінськ, вул. Передовая, буд. 91, пом. 12.

Корпорація «Оболонь» об'єднує головний завод, два відокремлені цехи, два дочірні підприємства та чотири підприємства з корпоративними правами. Загалом у корпорації працює близько 7,5 тис. людей. Основні структурні одиниці корпорації «Оболонь»

Головний завод у місті Київ: ПрАТ «Оболонь» (виробництво пива, безалкогольної продукції, мінеральної води, пивної дробини та ін.).

Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, власне майно, розрахунковий рахунок до установ банку, круглий друк, бланки зі своїми реквізитами снуванням.

Бухгалтерія є самостійним структурним підрозділом ПрАТ «Оболонь», який підпорядковується фінансовому директору підприємства.

Бухгалтерський облік на ПАТ «Оболонь» ведеться за вартісною, натуральною та трудовою ознаками. Воно базується на суворому дотриманні документів і здійснюється відповідно до національних правових актів.

Щоб забезпечити бухгалтерський облік компанії:

- Самостійно обирати бухгалтерію;
- прийняти рішення про облікову політику підприємства. бухгалтер відіграє важливу роль на всіх етапах управління: у процесі планування діяльності він бере участь у складанні та узгодженні бюджетів, встановленні нормативів витрат, наданні інформації про минулі події та розрахунку можливих наслідків майбутніх дій. основні завдання та основні напрямки бухгалтерської служби пат «оболонь»:

- ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності підприємств та складання звітів;

- відображення в документах достовірної та повної інформації про результати господарських операцій і діяльності, яка необхідна для управління фінансово-матеріальними (нематеріальними) ресурсами;

- забезпечити дотримання вимог законодавства, здійснення платежів згідно з обіцянками, достовірне та повне відображення операцій у бухгалтерському обліку та звітності;

- забезпечувати наявність і рух майна, а також контроль використання ресурсів відповідно до затверджених нормативів і кошторисів;

- попередження негативних явищ у фінансово-господарській діяльності, виявлення та мобілізація внутрішніх резервів економіки;

- здійснення поточного контролю:

- своєчасність подання звітності;

- своєчасно та в повному обсязі сплачувати податки та збори;

- Інвентаризація необоротних активів, ТМЦ, документів, розрахунків та інших статей балансу.

Головний бухгалтер несе повну відповідальність за якість і своєчасність виконання завдань і функцій, покладених на бухгалтерію Положенням про бухгалтерський облік. Ступінь відповідальності інших бухгалтерів визначається робочими інструкціями.

Для забезпечення достовірності бухгалтерської звітності головний бухгалтер зобов'язаний забезпечити повний облік надходжень грошових коштів і коштів, а також своєчасне відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних зі змінами. Він має право встановлювати службові обов'язки для підлеглих йому працівників, а керівнику бригади, начальнику цеху належить вживати заходів щодо підвищення ефективності використання державних коштів. Головний бухгалтер несе відповідальність за неправильне ведення бухгалтерського обліку, несвоєчасне і неправильне складання бухгалтерського обліку та інші види маніпулювання бухгалтерським обліком, недостовірну бухгалтерську звітність, порушення правил і норм фінансово-господарської діяльності.

Загальну організаційну структуру бухгалтерії ПрАТ «Оболонь» зображено на рис.2.1.

Рис. 2.1. Структура бухгалтерії ПрАТ «Оболонь»

Тому головний бухгалтер виконує в організації подвійну роль. По-перше, він подає повні фінансові звіти вищому керівництву підрозділів, а по-друге, він допомагає менеджерам у плануванні та контролі операцій.

Заступник головного бухгалтера - помічник головного бухгалтера, який заміщає головного бухгалтера під час його відсутності і відповідає за ведення бухгалтерського обліку розрахунків податків і платежів, податкових зобов'язань, страхових резервів, накладних витрат, собівартості реалізованої продукції, сировини, що надійшла та зберігається на складах. Забезпечення повного та достовірного відображення на рахунках бухгалтерського обліку інформації, що міститься в прийнятих до бухгалтерського обліку первинних документах. Накопичувати та узагальнювати інформацію про наявність та рух виробничих запасів у необхідних розділах. Відображає у бухгалтерському обліку операції, пов'язані з рухом сировини, слідкує за своєчасним її оприбуткуванням. У випадку недостачі сировини чи неналежної її якості бере участь в заводській комісії по прийманню вантажу, підписує комерційні акти, тощо.

Відображати облікові операції, пов'язані з рухом сировини, стежити за своєчасним їх оприбуткуванням. У разі нестачі сировини або її неякісної якості брати участь у прийманні заводом товарів, укладати комерційні

договори тощо. Група бухгалтерського обліку заробітної плати, розрахунково-касових операцій ПрАТ «Оболонь» здійснює операції з обліку заробітної плати та її розподілу, безпосереднього обліку розрахунків з покупцями та постачальниками, обліку касових операцій підприємств. Крім того, бухгалтерська група проводить аналіз та комплексний облік дебіторської та кредиторської заборгованості, формує резерв безнадійної заборгованості. Працюйте з наступними основними документами: Платіжна інформація про рахунки, Лікарняні листи, Звіти про авансові платежі, Прибуткові та видаткові касові ордери, Накладні, Акти виконання робіт, звіт касира Журнал 3 та інші.

Група собівартості ПрАТ «Оболонь» обробляє та групує інформацію про витрати підприємства за економічними елементами та статтями калькуляції для формування собівартості продукції. Бухгалтерія також проводить структурний аналіз собівартості продукції та контролює відхилення від планових норм. Цей підклас використовується для калькуляції робіт, для виписування рахунків на вартість матеріалів..

Групою обліку основних засобів ПрАТ «Оболонь» веде облік основних і нематеріальних активів підприємства. До обов'язків цієї групи бухгалтерів входить: ведення зведеного та аналітичного обліку доходів, віднесених до складу основних засобів та орендованих комплексних майнових комплексів у власності та фінансової оренди; облік нематеріальних активів; забезпечення та облік амортизації основних засобів та нематеріальних активів; контроль стан незавершених об'єктів, аналіз ефективності використання основних фондів підприємства. Групи обліку основних засобів використовують у своїй роботі амортизаційні відомості, інвентарні картки, плани будівництва, нормативні кошториси та ін.

Групою обліку виробничих запасів ПрАТ «Оболонь» здійснює комплексний та аналітичний облік запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів,

призначених для споживання в нормальний робочий цикл. Крім того, в обов'язки цієї облікової групи входить інвентаризація готової продукції, зведений і аналітичний облік готової продукції на складах, контроль витрат матеріалів. При обліку виробничих фондів використовуються рахунки-фактури, інвентаризаційні відомості, журнали реєстрації рахунків-фактур тощо.

Група зведеного обліку ПрАТ «Оболонь» готує всю бухгалтерську інформацію про діяльність підприємства, визначає фінансові результати та складає статистичну та фінансову звітність. Група також проводить загальний аналіз ефективності господарської діяльності підприємства та контролює виконання виробничих планів і норм.

Основою зведеного обліку є основні облікові регістри, оборотно-сальдові відомості та всі інші основні документи. Завданням бухгалтерії є надання повної, правдивої та правдивої інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух коштів.

Штатний персонал бухгалтерії приймається за штатним розкладом, затвердженим керівником підприємства.

Призначення на посаду та звільнення з посади бухгалтерів здійснюється наказом директора за погодженням з головним бухгалтером.

Кожен спеціаліст з бухгалтерського обліку має посадову інструкцію, яка визначає його функції, обов'язки, права та відповідальність.

Самостійно і в повному обсязі обліковувати необоротні активи, запаси, кошти, розрахункові та інші активи, капітал і зобов'язання, доходи і витрати відповідно до прийнятих на підприємстві форм бухгалтерського обліку та принципу єдиного обліку з урахуванням специфіки підприємства. діяльність і технологія обробки даних.

Угода з власником (керівником) підприємства та керівником бухгалтерії, подання документів до банківських установ для перерахування коштів згідно з встановленими податками і платежами та проведення розрахунків з іншими кредиторами згідно з договірними зобов'язаннями.

Відповідно до НП(С)БО-1 бухгалтерський облік та фінансова звітність повинні вестись за принципом нарахування та відповідності доходів витратам, відповідно до якого для визначення фінансових результатів за звітний період дохід порівнюється з звітним періодом для отримання цих Порівняйте понесені витрати з доходами.

При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності по мірі їх виникнення, незалежно від термінів надходжень і виплат. Готує дані для включення до фінансової звітності, складає її персональні форми, інші форми періодичної звітності за даними бухгалтерського обліку. Підготовка бухгалтерської та фінансової звітності здійснюється відповідно до таких принципів:

- автономність бізнесу (невідображення особистого майна та зобов'язань власника у фінансовій звітності підприємства);
- безперервність діяльності;
- періодичність (звітний період - календарний рік, проміжна
- квартальна звітність - наростаючим підсумком з початку звітного року);
- історична (фактична) собівартість – пріоритет оцінки активу, виходячи з вартості його придбання; - нарахування та відповідність доходів і витрат;
- послідовність – постійне застосування обраної стратегії;
- обачність - недопущення недооцінки зобов'язань і витрат і недооцінки активів і доходів бізнесу;
- єдина грошова одиниця.

Облікова політика ПрАТ «Оболонь»

Як кожне підприємство, ПрАТ «Оболонь» також має свою облікову політику, яка містить основні методи складання і подання фінансової звітності. Її застосовують в такий спосіб, щоб фінансові звіти повністю відповідали усім вимогам Закону та кожного конкретного П(с)БО.

Відповідно до Закону Міністерства фінансів України № 996-XIV від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, Директив та інших нормативно-правових актів збереження облікових записів є регулюється наказом , Порядок складання та подання фінансової звітності, виконання вимог, передбачених статутними документами, підприємством прийнято накази про облікову політику. Облікова політика є одним з найважливіших питань для бухгалтерської організації, її правильне формування допомагає достовірно визначити фінансові результати, оподатковуваний прибуток і вимагає належного оформлення та адекватного розкриття у фінансовій звітності. Основними цілями облікової політики є:

- спростити бухгалтерські процеси для підприємств;
- забезпечити методичне та методичне уявлення про властивості підприємства, економічні процеси та результати його діяльності;
- наданні бухгалтерському обліку планомірності та цілеспрямованості;
- забезпеченості ефективності обліку.

Відповідно до облікової політики ведення бухгалтерського обліку відбувається *бухгалтерською службою* на чолі з головним бухгалтером.

Бухгалтерська служба складається з відділів які займаються окремими ділянками бухгалтерського обліку.

Також встановлено додаткові обов'язки до посадових осіб, зокрема:

1. Заступник головного бухгалтера складає фінансову та податкову звітність підприємства за даними реєстру бухгалтерського обліку та головної книги.

2. 2. Доручити начальнику управління охорони праці до 20 числа місяця, наступного за звітним, подати на затвердження перелік суб'єктів господарювання, які мають сумнівну або безнадійну заборгованість за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи та послуги.

3. 3. На підставі вищевказаного переліку бухгалтерія спільно з відділом юридичного забезпечення повинна підготувати матеріали для претензійної роботи по безнадійній заборгованості.

4. Бухгалтерії списати безнадійну дебіторську заборгованість в актив, одночасно зменшити резерв безнадійної заборгованості та кредит позабалансовий рахунок 071 «Списана дебіторська заборгованість».

5. Особам, які відповідають і здійснюють контроль за складанням та поданням форм фінансової та податкової звітності, чітко дотримуватися строків зазначених у Графіку подання фінансової та податкової звітності.

Встановлено облікову політику з використанням таких методів обліку:

1. Для ведення на підприємстві обліку застосувати комп'ютерну інформаційну систему «Куб».

2. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації дозволити головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткову систему субрахунків

3. Організувати аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей по підрозділах наступним чином:

- у бухгалтерії – в кількісно-сумарному вимірі;
- на складах – в кількісному вимірі;
- в торгівлі – в кількісно-сумарному вимірі;
- в цехах та відділах – в кількісному вимірі

4. Встановити такі терміни та періодичність проведення інвентаризації активів та зобов'язань:

- на незавершену продукцію, напівфабрикати власного виробництва, готову продукцію, тару, сировину і матеріали основних виробничих цехів, товари в роздрібній торгівлі та готівку в касах - 1 числа місяця, наступного за попереднім кварталом;

- сировина, матеріали, запасні частини, паливно-мастильні матеріали, основні засоби та обладнання на складах - 1 жовтня кожного року;

- на запчастини, паливно-мастильні матеріали, основні засоби, інші необоротні активи, підприємствам малого та середнього підприємництва всіх структурних підрозділів заводу - щороку 1 листопада;

- розрахунок з покупцями та постачальниками - 1 грудня кожного року;

- для капітальних вкладень, нематеріальних активів, витрат майбутніх періодів, форм суворої звітності, внутрішніх розрахунків, податкових розрахунків - 1 січня кожного року;

- у разі зміни основної відповідальної особи або виявлення привласнення (нестачі) - відповідно в момент зміни або виявлення факту привласнення (нестачі).

5. При складанні фінансової звітності встановити межу суттєвості у розмірі 20000 гривень.

6. Необоротні активи вартістю понад 2500 грн., які утримуються підприємством з метою виробництва або постачання товарів, надання послуг, виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, а також необоротні активи вартістю менше 2500 грн. вважається основним засобом. Призначено для передачі в оренду (оренду) іншим особам, а очікуваний термін його використання (освоєння) перевищує один рік.

7. До інших необоротних матеріальних активів належать такі активи: - очікуваний термін служби перевищує 1 рік, – Його вартість не перевищує 2500 грн.

8. При нарахуванні амортизації основних засобів амортизація нараховується прямолінійним методом, передбаченим податковим законодавством України.

9. На інші необоротні матеріальні активи при введенні в експлуатацію нараховується амортизація в розмірі 100% первісної вартості, за винятком інших необоротних матеріальних активів, що надаються в оренду (для рекламних цілей), на які амортизація повинна зніматися (письм. викл) з балансу 100% його початкової вартості.

10. Нематеріальні активи амортизуються прямолінійним методом.

11. Для малоцінних швидкозношуваних предметів, термін служби яких у господарській діяльності не перевищує одного року, вартість списується відразу після введення в експлуатацію та виключається зі складу активів. проекти з відповідальною особою.

12. Встановить наступні методи оцінки розміщення запасів: - При відпуску запасів у виробництво і реалізацію - методом середньозваженої собівартості;

- при відпуску товарів для реалізації через роздрібну мережу - метод ціни продажу.

13. Величину резерву сумнівних боргів визначати як добуток суми дебіторської заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги на коефіцієнт сумнівності. Коефіцієнт сумнівності затвердити в розмірі 0,015 (1,5 %)

14. До консолідованої фінансової звітності включати показники фінансової звітності ПрАТ «Оболонь», представництв (філій) ПрАТ «Оболонь» та підприємств на 100 % інвестованих ПрАТ «Оболонь» за списком:

- ДП ПАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта», м.Фастів;
- ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське» , м.Красилів;
- ТОВ «Оболонь – Агро».
- ІП ВТУП «Оболонь – Русь»

15. Фінансові інвестиції в статутні фонди асоційованих та спільних підприємств на дату балансу відображати за методом участі в капіталі.

16. Для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами використовувати дані аналітичного обліку. Рахунки 8 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку не застосовувати

17. Проводити резервування коштів на забезпечення оплати відпусток з нарахуванням єдиного соціального внеску.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь».

З метою відображення фінансово-економічного стану ПрАТ «Оболонь» проведемо аналіз за наступними напрямками за період 2020-2021 рр.:

- проаналізуємо показники по праці і заробітній платі підприємства;
- проаналізуємо показники використання основних фондів та оборотних засобів підприємства;
- проаналізуємо показники ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності.

Розглянемо детальніше інформацію щодо показників праці і заробітній платі на ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 рр. (Таблиця 2.1.)

Таблиця 2.1.

Характеристика показників праці і заробітньої плати на ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 рр.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абс.відх (+/-)	Темп зміни, %
1	Середньооблікова чисельність, осіб	2 487	3 460	+973	139,1
2	Фонд оплати праці по основній діяльності, тис. грн	626 692	705 528	+ 78 836	112,6
3	Продуктивність праці на одного працівника ,тис. грн/особу	2197,9	1603,9	-594,1	77,4
4	Середньомісячна заробітна плата 1 працівника, грн /особу	20998,92	16992,49	-4006,43	80,92

Сформовано на основі додатків Б,В

Отже, згідно даних таблиці 2.1., можна зробити висновок стосовно аналізу діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 р. Середньоспискова чисельність робітників збільшилась у 2021 році на 973 особи, аналогічно до цієї тенденції зріс і фонд оплати праці на 97 539 тис. грн. Однак щодо продуктивності праці, то вона знизилась на 462 грн/особу, що свідчить про знижений темп здатності працівника випускати певну кількість продукції за одиницю часу, це ж проявилось і в зменшенні заробітної плати на 31 грн/особу.

Стійкість фінансового стану підприємства в значній мірі залежить від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи, які є динамічними за своєю природою. У процесі функціонування підприємства

обсяг та структура активів змінюються, найбільш загальні уявлення про їх зміну можна дізнатися, розрахувавши показники майнового стану підприємства. Саме актив бухгалтерського балансу підприємства дозволяє дати оцінку майна підприємства. [Додатки Б,В]

Для початку охарактеризуємо динаміку вартості майна ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого періоду в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**Характеристика майнового стану ПрАТ «Оболонь»
за період 2020-2021 рр.**

№	Показники	Роки		Абсолютне відхилення +/-	Темп зміни, %
		2020 р.	2021 р.		
1	Майно всього тис. грн. у т.ч.:	5 857 096	5 889 058	+ 31 962	+ 31 962
1.1	Необоротні активи, тис. грн.	4 693 164	4 386 805	- 306 359	- 6,5
1.2	Оборотні активи, тис. грн.	1 163 932	1 502 253	+ 338 321	+ 29,1
2	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,248	0,342	+ 0,094	+ 37,9

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

Як бачимо з даних табл. 2.23. динаміка вартості майна протягом аналізованого періоду позитивна – збільшення на 0,6%. Необоротні активи 2021 році у порівнянні з 2020 роком зменшились на 6,5%. Оборотні активи навпаки ж збільшились у 2021 році на 29,1%, що є безумовно позитивною тенденцією. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів демонструє збільшення в порівнянні з попереднім роком на 37,9% , що вказує на оптимальну здатність ПрАТ «Оболонь» оперативно реагувати на зовнішні зміни.

Однак, для більш ширшого розуміння майнового стану на ПрАТ «Оболонь» застосуємо ряд показників, за допомогою яких безпосередньо і здійснюють діагностичну оцінку майнового стану підприємства. З даною метою пропонуємо здійснити їх розрахунок та порівняння з нормативними значеннями в табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

**Розрахунок показників майнового стану підприємства ПрАТ «Оболонь»
за період 2020 -2021 роки.**

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абс. відх. +/-	Темп зміни %	Нормативне значення
1	Коефіцієнт реальної вартості ОЗ	2,5	2,1	-0,4	- 16	Збільшення
2	Коефіцієнт мобільності активів	0,248	0,342	+0,094	+ 37,9	Збільшення
3	Частка оборотних засобів в активах	0,787	0,739	-0,048	- 6,1	Збільшення
4	Фондомісткість	0,867	0,784	-0,083	- 9,6	Зменшення
5	Віддача основних засобів	1,153	1,275	+0,122	+ 10,6	Збільшення
6	Коефіцієнт зносу ОЗ	0,616	0,64	+0,024	+ 3,9	< 0
7	Коефіцієнт придатності ОЗ	0,384	0,36	-0,024	- 6,3	>0
8	Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,005	0,006	+0,001	+ 20	Збільшення

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

Отримані в таблиці 2.3. результати дають змогу зробити наступні висновки, що, в цілому, динаміка майнового стану ПрАТ «Оболонь» є досить неоднозначною. Зокрема, значення розрахованих показників доволі відхиляються від встановлених для них нормативів. Також станом на 2021 р. ряд показників майнового стану ПрАТ «Оболонь» продемонстрували незначну тенденцію до поліпшення. Це стосується коефіцієнту мобільності активів, який збільшився у порівнянні з минулорічним результатом – на 37,9%, що говорить про те, що підприємство підвищує шанс змінити структуру активів протягом короткого періоду часу. Однак, частка основних засобів в активах знизилась на 6,1%, що вказує на те, що підприємство у майбутньому не планує наростити обсяги виробництва. Щодо реальної вартості основних засобів, який зменшився відносно минулого року на 16%, то варто відзначити те, що коли коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства сягає критичної позначки (0,2-0,3), то реальний виробничий потенціал даного підприємства є низьким і потрібно терміново шукати залучені чи власні кошти для виправлення становища.

Показники віддачі основних засобів та фондівіддачі продемонстрували позитивні результати в звітному періоді – спостерігаються позитивні тенденції. Коефіцієнт придатності основних засобів показав зниження на 6,3%. Коефіцієнт зносу основних засобів зріс, що говорить про збільшення

рівня зносу основних засобів, їх застарілість та необхідність подальшого оновлення. Однак коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився на 20%, що говорить про те, що ПрАТ «Оболонь» почало проводити актуальну діяльність в оновленні застарілих основних засобів у 2021 році у порівнянні з 2020 роком. В цілому, варто відзначити, що результати розрахованих показників майнового стану ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2021 рр. свідчать про наявність як і деяких незначних негативних тенденцій, так і більшість позитивних, що відбуваються в динаміці активів підприємства, а саме щодо негативних : збільшення ступеня зносу основних засобів та зниження реальної вартості основних засобів, що свідчить про спадаючу негативну динаміку, адже вона показує, що знижується виробничий потенціал підприємства та зменшується мобільність активів та шанс змінити структуру активів у майбутньому. Щодо позитивних тенденцій: збільшення коефіцієнта оновлення основних засобів, що свідчить про забезпечення виробництво новим обладнанням та збільшенню потужностей. Отже, можна зробити висновок, що ПрАТ «Оболонь» у 2021 році провело вагомні заходи щодо оновлення основних засобів, однак зменшення частини реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства свідчить про спадаючий виробничий потенціал підприємства у майбутньому.

Щодо шляхів підвищення ефективності використання основних активів підприємства. Найважливіші шляхи підвищення ефективності використання основних активів підприємства: поліпшення складу, структури і стану основних фондів підприємства, удосконалення планування, управління і організації праці та виробництва, продуктивності праці на підприємстві, підвищення та розвиток матеріального та морального стимулювання праці. Якщо говорити про заходи щодо прискорення оборотності оборотних засобів підприємства, то варто підкреслити, що за рахунок удосконалення технічних процесів, ширшого використання конструкцій, агрегатів і напівфабрикатів, оптимізації умов виробництва продукції, поліпшення організації технічного забезпечення матеріалами, скорочення виробничих запасів, скорочення

відстані транспортування, економія матеріальних ресурсів, посилення інвентаризації та обліку, суворе дотримання норм витрати одиниці продукції, поліпшення розрахунків. з клієнтами та інші заходи щодо підвищення фінансової та платіжної дисципліни.

Стосовно аналізу собівартості, прибутку, рентабельності та фінансового стану ПрАТ «Оболонь» то, підприємство входить до переліку кращих виробників України. Це стало можливим завдяки вдосконаленню виробництва, впровадженню новітніх технологій і розширенню асортименту продукції. Тому варто зосередитись на аналізі собівартості, а також рівня та динаміки прибутковості. Зокрема, прослідкуємо динаміку прибутковості на ПрАТ «Оболонь» в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

**Динаміка показників прибутковості ПрАТ «Оболонь»
за період 2020-2021 рр.**

№	Показники	Роки		Абсл. відх. +/-	Темп зміни %
		2020 р.	2021 р.		
1	Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	5 466 148	5 549 706	+83 558	+ 1,53
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ,тис. грн.	(4 277 833)	(4 070 109)	-157 724	- 4,86
3	Валовий прибуток, тис. грн.	1 188 315	1 479 597	+291 282	+ 24,51
4	Інші операційні доходи, тис. грн.	50 572	74 094	+23 522	+ 40,51
5	Адміністративні витрати, тис. грн.	(337 100)	(361 150)	+24 050	+ 7,13
6	Витрати на збут, тис. грн.	(661 989)	(719 636)	+57 647	+ 8,71
7	Інші операційні витрати, тис. грн.	(20 110)	(6 593)	- 13 517	- 67,22
8	Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток) , тис. грн.	219 688	466 312	+246 624	+ 112,26
9	Дохід від участі в капіталі, тис. грн.	39 058	0	-39 058	- 100
10	Інші фінансові доходи, тис. грн.	280	338 280	+338 000	+ 120714,29
11	Інші доходи, тис. грн.	- 1 418	15 776	+17 194	-1212,6
12	Фінансові витрати, тис. грн.	(329 215)	(255 444)	-73 771	- 22,41
13	Втрати від участі в капіталі, тис. грн.	(0)	(1 618)	+1 618	+ 100
14	Інші витрати, тис. грн.	(-216 198)	(238 394)	+454 592	+ 210
15	Фінансовий результат до оподаткування , тис. грн.	144 591	324 912	+180 321	+ 124,7
16	Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн.	113 042	13 702	- 99 340	- 87,9
17	Чистий фінансовий результат, тис. грн.	257 633	338 614	+80 981	+ 31,4

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

З даної таблиці бачимо, що найбільш суттєвий негативний вплив на рівень прибутковості ПрАТ «Оболонь» мають наступні статті витрат:

- а) адміністративні витрати (зросли на 7,13%);
- б) витрати на збут (зросли на 8,71%)

Крім того, варто відзначити, що в 2020 р., собівартість виробництва продукцію знизилась на 4,86% у порівнянні з 2019 роком що є позитивним результатом. Внаслідок цього ПрАТ «Оболонь» також отримала виручки на 1,53% (83 558 тис. грн) більше у 2021 р., ніж у 2020 р.. Також слід відмітити, що інші операційні витрати зменшилися на 67,22 % та фінансові витрати також зменшились у 2021 р. на 22,41%, що мало також позитивний вплив. Однак, головним позитивним результатом діяльності ПрАТ «Оболонь» в звітному періоді є отримання прибутку в розмірі 338 614 тис.грн., що на 31,4% більший ніж у 2020 році. У свою чергу вказує на збільшенням обсягів виробництва та скороченням окремих статей витрат, про що зазначалось раніше. Загалом, слід відзначити, що така тенденція говорить, в цілому, нам про те, що підприємство розпочало проводити успішну стратегію управління прибутком, котра дійсно покращує результативність діяльності аналізованого підприємства.

З метою дослідження фінансового стану ПрАТ «Оболонь» проведемо аналіз за такими групами показників:

- ліквідності;
- платоспроможності;
- ділової активності;
- рентабельності

По-перше, проводимо аналіз ліквідності ПрАТ «Оболонь», тобто зосереджуємо нашу увагу на оцінці вартості поточних активів, котрі мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань (табл. 2.5.).

Показники ліквідності ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2021 р.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абс. відх +/-	Темп зміни %	Норма
1	Коефіцієнт покриття	0,405	0,684	+0,279	+ 68,9	1-3
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,142	0,222	+0,08	+56,3	0,5-1
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,006	0,008	+0,002	+ 33,3	0,1-0,2
4	Чистий оборотний капітал	0,405	0,684	+0,279	+ 68,9	> 0

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

Таким чином, переглянувши дані табл. 2.5., можна дійти висновку, що ПрАТ «Оболонь» є недостатньо ліквідним підприємством, що нам демонструють розраховані показники ліквідності. Їх значення занадто відхиляються від нормативних, що є безумовно негативним явищем. Також, варто відзначити й той факт, що прослідковується невелика негативна динаміка за всіма показникам ліквідності, тобто ПрАТ «Оболонь» в 2021 році намагається покращувати власну здатність перетворювати активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань, але не досить активно. Як свідчить вітчотковий аналіз по коефіцієнту швидкої ліквідності, який є нижчим за допустимі норми, підприємство ПрАТ «Оболонь» не має змоги швидко та вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання.

По-друге, необхідно оцінити платоспроможність ПрАТ «Оболонь». Загалом, аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, і, в результаті, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, міру його фінансової стійкості та незалежності даного підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. Іншими словами, проведемо аналіз готовності ПрАТ «Оболонь» до несподіваних змін ринкової кон'юнктури (табл. 2.6.).

Таблиця 2.6.

Показники платоспроможності ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2021 р.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абс. відх. +/-	Темп зміни, %	Норма
1	Коефіцієнт концентрації власного капіталу(автономії)	1,467	0,454	-1,013	- 69,1	> 0,5
2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,659	0,546	-0,113	- 17,2	0,4-0,6
3	Коефіцієнт фінансової залежності	0,682	0,148	-0,534	- 78,3	>0
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,531	0,562	+0,031	+ 5,8	> 0,5
5	Коефіцієнт забезпечення власними коштами	- 1,752	- 1,46	+0,292	+ 16,7	> 0,1
6	Коефіцієнт інвестування	0,428	0,614	+0,186	+ 43,5	> 1

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

Згідно проведеного аналізу фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» бачимо, що більшість показників станом за 2020-2021 р. відхиляються від їх нормативних значень, тому у підприємства стан невисокої фінансової незалежності, бо у 2021 р. у порівнянні з 2020 р. показник знизився в рази. Тобто це свідчить про досить високий рівень фінансових ризиків. Також слід відзначити, що у поточній перспективі підприємство є під загрозою банкрутства, оскільки воно має не достатній запас стійкості. Слід зазначити, що забезпечення власними коштами є нижче встановлених норм, що свідчить про низький рівень фінансування запасів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів, що є негативним явищем для підприємства.

По-третє, оцінимо ділову активність ПрАТ «Оболонь», тобто швидкість обороту його коштів (табл. 2.7.).

Таблиця 2.7.

Показники ділової активності ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2021 рр..

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абс. відхилення	Темп зміни, %
1	Коефіцієнт оборотності активів	0,043	0,942	+0,899	+ 840
2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,589	1,854	-0,735	+ 16,7
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської оборотності	14,37	11,87	-2,5	- 17,4
6	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	5,809	4,007	-1,802	- 31,02
7	Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,227	3,694	+3,467	+ 1 527,3
8	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,34	2,075	-0,265	- 11,3

Джерело: сформовано на основі додатків Б,В

Таким чином, з даних табл. 2.7. бачимо, що половина показників ділової активності мають тенденцію до зростання в 2021 р. у порівнянні з попередніми роками. Варто наголосити на тому, що в 2020 р. оборотність активів була набагато меншою, саме на 20,9% меншою, що не є позитивним явищем. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості знизився, що є також негативним результатом. Що стосується оборотності кредиторської заборгованості – коефіцієнт вказує на її стрімкий ріст, тобто мова йде про зниження покупок у кредит. Також, варто наголосити, що зниження коефіцієнта оборотності матеріальних запасів говорить як про відносне збільшення виробничих запасів, так і про зниження попиту на готову продукцію. Основні засоби у 2021 р. використовувалися на багато ефективніше, ніж у 2020 р.. В поточному у 2021 році, значення показника оборотності власного капіталу було занадто низьке, що стало причиною зменшення кредитних ресурсів..

Оцінимо рентабельність ПрАТ «Оболонь», тобто якісний і кількісний показник ефективності діяльності підприємства (табл. 2.8)

Таблиця 2.8.

Динаміка рентабельності ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2021 рр.

№	Показник	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення	Норма
1	Рентабельність активів	0,043	0,057	+0,014	>0
2	Рентабельність власного капіталу	0,117	0,127	+0,01	>0
3	Рентабельність продажів	4,613	4,4	-0,213	>0
4	Рентабельність продукції	0,047	0,061	+0,014	>0

Джерело: сформовано на основі додатків А,Б

Згідно отриманих в табл. 2.8. даних, можна зробити наступні висновки стосовно рентабельності ПрАТ «Оболонь». У 2021 р. майже всі показники рентабельності зросли, тобто у 2021 році активи ПрАТ «Оболонь» почали використовуватись більш ефективно: всі показники рентабельності продемонстрували позитивні результати, тобто ПрАТ «Оболонь» почало працювати більш прибутково, хоча і в 2020 році працювало досить

рентабельно. Загалом, варто сказати, що ефективність господарської діяльності підприємства також зросла, що свідчить про зростаючу позитивну тенденцію.

Отже, незважаючи на те, що ПрАТ «Оболонь» є українською корпорацією, яка входить до сорока найбільших пивоварних концернів світу, проведений нами фінансовий аналіз підприємства за період з 2020 р. по 2021 р. показав, що оцінені показники (зокрема, ліквідності, ділової активності, платоспроможності, рентабельності) мають досить позитивні показники та входять до нормативних значень. Також варто зазначити, що по всіх групах показників, а особливо по показникам рентабельності, на ПрАТ «Оболонь» простежується тенденція до значного покращення порівняно з 2020 р. Що стосується прибутковості, то компанія в 2021 році показала позитивний фінансовий результат, що є досить вагомим показником ефективності обраної компанією стратегія, тобто ПрАТ «Оболонь» рухається в правильному ефективному напрямку розвитку. Саме тому ПрАТ «Оболонь» необхідно і надалі застосовувати дану стратегію, завдяки якій отримались ефективні прибутки.

2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз дебіторської заборгованості

Аналіз дебіторської заборгованості на підприємствах різних форм власності повинен ґрунтуватися на основних положеннях нормативно-правових актів України, таких як Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIУ та Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку, накази про облікову політику підприємства.

Мета аналізу дебіторської заборгованості - оцінювання рівня, структури дебіторської заборгованості, ефективності інвестування в дебіторську заборгованість фінансових засобів, визначення фактично непогашеної заборгованості за попередні періоди.

Джерелом аналізу дебіторської заборгованості є баланс підприємства, примітки до фінансових звітів, дані аналітичного та синтетичного обліку, нормативно-методичні документи з обліку, інвентаризації, звітності, контролю, внутрішня звітність.

Попередня дебіторська заборгованість підприємства за товари, техніку та оплату праці аналізується в наступних аспектах:

- дебіторська заборгованість, яку боржник впевнено погасить;
- дебіторська заборгованість, щодо якої існує невизначеність щодо погашення боржником;
- дебіторська заборгованість, за якою боржник не впевнений у погашенні або термін дії якої минув.

Для розуміння та інтерпретації результатів аналізу дебіторської заборгованості використовуються наступні аналітичні методи: порівняння, коефіцієнтний аналіз, процентний аналіз, побудова аналітичних таблиць, розробка та використання показників аналізу, метод середнього, групування, методи фінансового розрахунку.

Аналіз дебіторської заборгованості передбачає вивчення структури дебіторської заборгованості, її динаміки, складу та динаміки простроченої дебіторської заборгованості, якості дебіторської заборгованості; ліквідності дебіторської заборгованості; відносних показників; портфеля дебіторської заборгованості; кредитної політики.

Основні види аналізу дебіторської заборгованості: горизонтальний, вертикальний, аналіз трендів, аналіз фінансових коефіцієнтів.

У загальній сумі дебіторської заборгованості поточного періоду найбільшою є частка дебіторської заборгованості за товари, техніку та оплату праці, тому в процесі аналізу така дебіторська заборгованість аналізується окремо. На кожному етапі аналізу таблиці аналізу служать певній меті. На підготовчому етапі збирається вихідна інформація, систематизується,

групується поточна дебіторська заборгованість, розраховуються проміжні показники.

На етапі аналізу та обробки інформації за допомогою аналітичних таблиць розраховуються показники дебіторської заборгованості. На завершальному етапі основні показники, отримані в результаті аналізу, заносяться в таблицю аналізу.

Проаналізувати динаміку, структуру та стан дебіторської заборгованості за допомогою аналітичних таблиць.

Необхідно пам'ятати, що аналіз дебіторської заборгованості будь-якого підприємства починається з ретельного вивчення стану розрахунків між дебіторами та чому вони відбуваються.

А також врахувати те, що заборгованість перевіряється за датою її виникнення, що дає можливість визначити суму простроченої заборгованості та заборгованості, що пройшла давність. Для цього за даними бухгалтерського обліку була складена таблиця, в якій усіх дебіторів згруповано за строками виникнення заборгованості. При аналізі дебіторської заборгованості складається розрахунковий баланс, активи якого відображають дебіторську заборгованість. Якщо є дебетове сальдо, тобто дебіторська заборгованість перевищує кредиторську, ця ситуація свідчить про те, що частина оборотного капіталу була вилучена з обігу підприємства і, отже, належить боржнику. Тоді як кредитовий баланс являє собою перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською заборгованістю, яка, у свою чергу, показує кредиторську заборгованість компанії перед постачальниками.

Нижче наведено макет таблиці (табл. 2.9-2.12) для аналізу дебіторської заборгованості.

Макет аналізу динаміки та структури дебіторської заборгованості

№	Розрахунки з дебіторами	Попередній рік		Поточний рік		Відхилення(+,-)	
		тис.грн.	Питома вага, %	тис.грн.	Питома вага, %	тис.грн.	Відсоткових пунктів
1	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги, роботи	Ф.1, рядок 1125	1В/6В*100	Ф.1, рядок 1125	1Д/6Д*100	1Д-1В	1Е/1Г*100-100
2	Дебіторська заборгованість за розрахунками : за виданими авансами	Ф.1 рядок 1130	2В/6В*100	Ф.1 рядок 1130	2Д/6Д*100	2Д-2В	2Е/2Г*100-100
3	з бюджетом	Ф.1, рядок 1135	3В/6В*100	Ф.1, рядок 1135	3Д/6Д*100	3Д-3В	3Е/3Г*100-100
4	у тому числі податок на прибуток	Ф.1, рядок 1136	4В/6В*100	Ф.1, рядок 1136	4Д/6Д*100	4Д-4В	4Е/4Г*100-100
5	Інша поточна дебіторська заборгованість	Ф.1, рядок 1155	5В\6В*100	Ф.1, рядок 1155	5Д/6Д*100	5Д-5В	5Е/5Г*100-100
6	Разом	1В+2В+3В+4В+5В	100	1Д+2Д+3Д+4Д+5Д	100	6Д-6В	6Е/6Г*100-100

Підставивши дані з Балансу в таблицю 2.10, ми отримаємо результати дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки та структури дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021рр

№	Розрахунки з дебіторами	2020р		2021р		Відхилення(+,-)	
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, п. послуги, роботи	260966,00	68,62	272112,00	58,19	11146,00	4,27
2	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	44300,00	11,65	101840,00	21,78	57540,00	129,88
3	з бюджетом	51330,00	13,50	69326,00	14,82	17996,00	35,06
4	у тому числі податок на прибуток	4813,000	1,26	4233,00	0,91	-580,00	-12,05
5	Інша поточна дебіторська заборг.	18911,00	4,97	20095,00	4,30	1184,00	6,26
6	Разом	380320,00	100	467606,00	100	87286,00	22,95

Проаналізувавши дебіторську заборгованість на ПрАТ «Оболонь», можна зробити такі висновки:

1. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги в 2020 році становила 260966 тис.грн, а в 2021 збільшилась на 272112 тис.грн. це на 4,27 %.
2. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в 2021 р. становить 69326 тис.грн., а в 2020 р. становила на 51330 тис.грн. більше на 35,06%.
3. Інша поточна дебіторська заборгованість у 2020 р. становила 18911 тис.грн., а в 2021 р. на 1184 тис.грн. більше.

В загальному на досліджуваному підприємстві дебіторська заборгованість зростає, і це не самий найкращий показник підприємства, це означає що заборгованість клієнтів перед підприємством – зростає.

Наступним етапом аналізу економічного аналізу є аналіз терміну кредиту (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11

Макет аналізу терміну кредиту

№ п/п	Показник	Період, рік		Відхилення	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Абсолютне	Відносне, %
	А	В	С	Д	Е
1	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Ф1(р.1125)	Ф1(р.1125)	С1-В1	С1/В1 *100-100
2	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.	Ф2 р.2000	Ф2 р.2000	С2-В2	С2/В2*100-100
3	Термін кредиту, днів	В1/В2*360	С1/С2*360	С3-В3	С3/В3*100-100

Згідно таблиці 2.12 заповнюємо таблицю 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз терміну кредиту на ПрАТ «Оболонь» у 2020-2021рр

№ п/п	Показник	Період, рік		Відхилення	
		2020	2021	Абсолютне	Відносне, %
1	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	260996,0	272112,00	11146,00	4,26
2	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.	5446148,00	5549706,00	103558,00	1,9
3	Термін кредиту, днів	17,25	17,65	0,4	2,32

Дані таблиці 2.13 свідчить про те що термін кредиту у 2021 збільшився на 0,4 дні, та становив 17,65 дні.

Терміни збільшення кредиту є для підприємства негативними, адже з'являється нестача вільних грошових коштів для господарської діяльності

Таке збільшення терміну кредиту відбулось за рахунок різних темпів зростання обсягів дебіторської заборгованості та обсягів реалізації продукції.

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Завдання та методи аудиту дебіторської діяльності на ПрАТ «Оболонь»

Відповідно до П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів на певну дату.

Завдання аудиту дебіторської заборгованості є перевірка:

- наявність і правильність оформлення основних документів, на яких ґрунтується дебіторська заборгованість;
- стан дебіторської заборгованості за встановленими ознаками;
- правильність розрахунку дебіторської заборгованості;
- правильність оцінки дебіторської заборгованості та розміру резерву сумнівних боргів;
- правильна класифікація дебіторської заборгованості та відповідні необхідні пояснення в примітках до фінансової звітності;
- оцінка стану внутрішнього контролю та аудит дебіторської заборгованості;
- визначення достовірності дебіторської та простроченої заборгованості (прострочена за строком позовної давності);
- перевірка правильності погашення заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- перевірити правильність і раціональність списання боргів;
- досліджувати правильність оформлення та відображення в обліку заборгованості виданих авансів, пред'являти претензії.

Джерела отримання аудиторських доказів щодо правильності ведення обліку дебіторської заборгованості

Згідно МСА-500 «Аудиторські докази» аудиторські докази – інформація одержана аудитором для вироблення думок, на яких ґрунтується відповідний вид аудиторського висновку.

Основні первинні документи: договори, відвантажувальні накладні, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, вивізні перепустки на готову продукцію, товари, рахунки-фактури, транспортно-експедиційні акти здавання готової продукції, наряди, накази на відрядження, прогнози, прибутково-видаткові відомості, касові ордери, товарні перевірки відхилень, замовлення (замовлення), надання знижок (акції), поведінка інвентаризації, інвентаризаційні описи, повідомлення.

1. Облікові реєстри: Головна книга за наступними рахунками 34, 36, 37, 38, 18; Журнал за номером 3 (за кредитом рахунків 34, 36, 37, 38) та відомості 3.1 – 3.6.; Журнал за номером 5 і 5А (за кредитом рахунків 90, 25, 26, 28); Журнал за номером 6 (за кредитом рахунків 70); Книга обліку реалізованої готової продукції (робіт, послуг); Журнал реєстрації посвідчень на відрядження; виписки банку; Журнал реєстрації видаткових і прибуткових накладних.

2. Форми фінансової звітності:

- «Баланс»: довгострокова дебіторська заборгованість – рядок 1040, векселі одержані – рядок 1120, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – рядок 1125, дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом – рядки (1135-1136), за виданими авансами – рядок 1130, з нарахованих доходів – рядок 1140, із внутрішніх розрахунків – рядок 1145, інша поточна дебіторська заборгованість – рядок 1155.

- «Звіт про фінансові результати» у складі інших операційних витрат – рядок 2180 відображається сума резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості.

- «Звіт про рух грошових коштів» у статті «Збільшення (зменшення) оборотних активів» - рядок 3095 відображається погашення чи збільшення сум дебіторської заборгованості.

- «Примітки до фінансової звітності»: перелік дебіторів і суми довгострокової дебіторської заборгованості, перелік дебіторів і суми дебіторської заборгованості пов'язаних сторін з виділенням внутрішньо

групового сальдо дебіторської заборгованості, склад і суми статті балансу «Інша дебіторська заборгованість», метод визначення величини сумнівних боргів, сума поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги в розрізі її класифікації за строками непогашення, залишок резерву сумнівних боргів за кожною статтею поточної дебіторської заборгованості, його утворення та використання у звітному році.

Процес аудиту має певну послідовність. На першому етапі аудиторам необхідно розробити план і робочу програму аудиту та зібрати всю необхідну інформацію про виникнення продажів продукції та дебіторської заборгованості. Крім того, аудитори повинні визначити прийнятний аудиторський ризик і рівні суттєвості після оцінки систем внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку компанії-клієнта. Збираючи загальну інформацію про виникнення та облік дебіторської заборгованості та правильність її оцінки, аудитор визначає перелік інформації, яка повинна бути надана клієнтом або отримана самим аудитором, а саме:

- перелік видів продукції, що реалізується в кредит (робіт, послуг), із встановленням обороту по кожному виду;
- кількість і адреса пунктів транспортування продукції (виконання робіт, надання послуг);
- характеристика покупців і замовників (купівля продукції для продажу, власне використання, опт, роздріб, експорт);
- список основних дебіторів;
- обсяг реалізації (виставлення рахунків) – всього, в тому числі: передоплата, оплата готівкою або чеком, продаж в кредит, бартерні розрахунки, маркетингова політика підприємства, схема виставлення рахунків, елементи системи внутрішнього контролю за станом дебіторської заборгованості.

При перевірці дебіторської заборгованості доцільним є застосування таких методів:

- зустрічна перевірка;

- письмовий запит;
- тестування;
- вибіркова документальна перевірка;
- аналітичні процедури.

Після збору всієї необхідної інформації аудитори переходять до другого етапу – процесу перевірки дебіторської заборгованості, визначення аудиторського ризику та рівня суттєвості. По-перше, необхідно з'ясувати, чи дійсно існують залишки дебіторської заборгованості та з'ясувати, кому вони належать. Для цього окремим боржникам вибірково надсилаються листи-запити з проханням підтвердити або пояснити суму заборгованості компанії. Ревізії розрахунків проводяться в кілька етапів.

На першому етапі необхідно визначити, чи є заборгованість, відображена в балансі, простроченою, а на другому етапі – визначити правильність обліку дебіторської заборгованості, списання боргу та бухгалтерського розрахунку, що минули претензійний період. розглядається. Спочатку вони переглядають дані балансу активів відповідного рахунку. Ці дані за рахунками 16, 36, 37, 38 та ін. Порівняти з даними журналів та відомостями за певний день (перше число місяця).

Після цього аудитор перевіряє договір поставки продукції, встановлений спосіб оплати, використання покупцем продукції попередньої оплати, особливо плановий платіж, розрахунковий чек, вексель, акредитив, замовлення, щоб визначити, хто активно вибрав платіж. метод, який не підходить підприємству, і які кроки вжито для вдосконалення системи розрахунків Важливим питанням є оцінка дебіторської заборгованості з тим, щоб вона була відображена в балансі підприємства.

Відповідно до П(с)БО 10, дебіторська заборгованість має відображатися в балансі за чистою вартістю реалізації, фактичною сумою боргу, який може мати підприємство.

Також дуже важливо вивчити пруденційний стандарт для оцінки фінансової звітності, який полягає у визначенні того, яка з двох подій

відбулася першою: продукт було відвантажено (проектування, послуга) чи отримано кошти (авансовий платіж). Адже за цим стандартом дебіторська заборгованість відображається в тому звітному періоді, в якому була відвантажена продукція.

Вам також потрібно враховувати цінові знижки, які надаються клієнтам, а також повернення покупців. Для аудиту важливо знати відсоток безнадійної дебіторської заборгованості для перевірки інформації про створення резерву безнадійної заборгованості. Відповідно до принципу обачності підприємства повинні визначити суму безнадійної заборгованості на кінець року та сформувати резерв безнадійної заборгованості за собівартістю поточного року.

Аудитори повинні звернути особливу увагу на контроль старіння заборгованості, яка на балансі значиться як реальна, але насправді керівництво підприємства пропустило термін стягнення заборгованості через арбітраж чи суд, тому це може бути пов'язано з Скасування через втрату.

Аудитори повинні визначити причини безгосподарності, місце збитків і відповідальність. Вони виявляють, чи існує приховування дебіторської заборгованості, відображаючи в балансі скорочений баланс, а не розгорнутий. Під час вивчення цього питання розглядають такі рахунки: «Розрахунки з покупцями і замовниками», «Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами» тощо.

Дуже важливе питання — перевірити, за яким курсом обліковується дебіторська заборгованість у валюті балансу. Якщо виходити з чистої вартості реалізації, необхідно перевірити правильність розрахунку резерву сумнівних боргів (рахунок 38) та його відображення в бухгалтерському обліку, а також логіку обраного методу розрахунку. Слід підкреслити, що зменшення дебіторської заборгованості не порушує збалансованості балансу. Іноді окремі керівники та головні бухгалтери приховують дебіторську заборгованість, щоб була підстава для преміювання.

У зв'язку з цим необхідно вивчити оригінали документів. Завданням аудиту дебіторської заборгованості є перевірка достовірності (достовірності) і правильності її оформлення, визначення правильності ймовірності погашення цієї заборгованості.

Необхідно вивчити аналітичну звітність кожного боржника та визначити, чи немає неперсоніфікованої аналітичної звітності.

За даними відомості обліку з покупцями і замовниками аудитор може скласти аналітичну таблицю, за якою аналізується стан дебіторської заборгованості за строками виникнення.

За даними фінансової звітності (форм 1, 2), визначається цілий ряд показників, що характеризують стан заборгованості, наприклад частка сумнівної дебіторської заборгованості в загальному обсязі заборгованості, відсоток, оборотність дебіторської заборгованості тощо. Методика аудиту показників оборотності дебіторської заборгованості: дані за звітний період зіставляються з даними за минулий рік (або за інший звітний період).

Вивчення претензійних сум починається з аналізу та інвентаризації заборгованості за кожною сумою. На підприємствах звіряння розрахунків необхідне. Для цього дебіторам надсилають виписки з особистих рахунків або направляють до них, для взаємозвіряння, спеціалістів. Перевірка відомості № 3.5 і Журналу № 3 за рахунком 374 «Розрахунки за претензіями» дає можливість дізнатися про задоволення пред'явленими сумами претензій щодо невідповідності якості продукції, цін і тарифів, наявності арифметичних помилок і нестач, простоїв, штрафів, пені, що їх належить утримати з постачальників і підрядників на підставі рішень господарських судів, письмової згоди постачальників на задоволення претензій, актів приймання вантажів, виписок банку або про відмову від цих претензій.

Для реалізації прав та боргів кредиторів необхідно надати відповідні документи для підтвердження, а також з'ясувати, чи не відображено на балансі суму прав кредитора, які втратили чинність. Звертає увагу на непогашені суми претензій, списані в результаті діяльності клієнта.

Визначити, чи вести оперативний облік претензійно-позовних вимог, як контролювати своєчасність і обґрунтованість передачі матеріалів про відшкодування заборгованості до господарських судів. Звертається увага на своєчасність укладання та виконання договорів поставки продукції та матеріалів. У договорі також передбачена відповідальність обох сторін за невиконання своїх зобов'язань. Результати аудиту розрахунків, претензійної заборгованості та конфліктів, заборгованості відображаються в інформації.

Важливо знайти різні варіанти та методи викриття можливих порушень, зловживань та незаконного формування дебіторської заборгованості. Іноді дебіторська заборгованість за позовною давністю безпідставно списується на витрати, що зменшує прибуток і тим самим зменшує платежі до бюджету. Розслідувати всі можливі штрафи, штрафи, визнані боржником, або штрафи, щодо яких отримані рішення місцевого чи арбітражного суду.

Слід підкреслити, що заборгованість, списана у зв'язку зі збитками, спричиненими неплатоспроможністю боржника, не використовується як підстава для погашення заборгованості, а відображається в балансі відповідного періоду, тобто з моменту анулювання. За наявності дебіторської заборгованості, строки якої прострочені, за рішенням керуючої особи вивчається питання щодо правильності списаної суми та з'ясовується, на який рахунок вона віднесена. Також важливо перевірити законність таких скасування. Так само перевірити розрахунки за збитками, розрахунки з іншими боржниками.

Субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами» використовується для відображення операцій з надання авансів різним організаціям відповідно до умов договору. На хлібокомбінатах такі операції виникають з приводу перерахування передоплати постачальникам за виробничі запаси. Цьому розділу приділяється особлива увага, оскільки тут можливі шахрайства. Потрібно перевірити договори з постачальниками, платіжні доручення,

виписки банку, товарно-транспортні накладні, податкові накладні, а також суми у Журналі №3. Надсилаються запити до постачальників і до банку.

На постійній основі проводяться розрахункові перевірки з відповідальними особами. Основними завданнями розрахункового аудиту з відповідальною особою є: перевірка дотримання правил видачі авансових платежів; контроль за своєчасністю подання авансових звітів; своєчасність. Крім того, завданням аудиту є виявлення незаконних і нецільових з економічної точки зору витрат.

Аудитор перевіряє, чи подано відповідальною особою прогноз використання рахунку протягом трьох днів після повернення з відрядження або виконання завдання, чи додано до прогнозу посвідчення про відрядження (з розпорядженням про виїзд та прибуття), залізничну та іншу копію. накладна, акт прийому-передачі або акцептальна розписка відповідальної особи тощо.

Аудитору слід встановити, чи визначено коло осіб, що мають право одержувати підзвітні суми. Далі аудитор вимагає здавання у бухгалтерію авансових звітів. До осіб, які не звітували за одержані гроші у підзвіт, застосовують заходи щодо погашення заборгованості з нарахованої заробітної плати або через суд чи прокуратуру. Крім того, аудитор з'ясовує, чи не було випадків видачі авансів за наявності заборгованості за попередньо одержані суми або видачі грошей особам, які не числяться у штаті. Також слід перевірити, чи не видавався аванс у розмірі, що значно перевищує потребу. Аудитор звіряє аналітичний і синтетичний облік з рахунка 372 «Розрахунки з підзвітними особами», потім розпочинає суцільну перевірку документів.

Отриману в ході аудиторської перевірки інформацію аудитор задокументовує. Якщо на думку аудитора отримано достатньо даних, не було ніяких обмежень і перешкод в отриманні інформації і попередньо оцінена величина аудиторського ризику була виправданою, то аудитор переходить до

третього, останнього, етапу аудиторської перевірки сегмента «Дебіторська заборгованість», а саме до складання аудиторського звіту.

На рис. 3.1 зображено етапи проведення аудиту дебіторської заборгованості.

Рис. 3.1. Послідовність проведення аудиторської перевірки дебіторської заборгованості.

3.2. Порядок проведення аудиту дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь»

До типових порушень, що зустрічаються під час перевірки дебіторської заборгованості належать наступні:

- списання нестач і крадіжок за рахунок збільшення дебіторської заборгованості;
- заміна або виправлення інших банківських виписок щодо сум, що свідчать про погашення дебіторської заборгованості;
- зарахування суми отриманої дебіторської заборгованості в рахунок погашення заборгованості невідповідного боржника;
- незаконний бартер для погашення дебіторської заборгованості;
- невідповідність між аналізом дебіторської заборгованості та комплексними даними бухгалтерського обліку;
- неправильний розрахунок резерву безнадійної заборгованості, навмисне завищення суми резерву або пряме списання дебіторської заборгованості (для поточної дебіторської заборгованості, не пов'язаної з реалізацією продукції та послуг), зменшення оподаткованого доходу звітного періоду шляхом завищення сума витрат;
- неправильне оформлення або відсутність договорів, що є основою для відвантаження продукції та дебіторської заборгованості;
- некоректна розрахункова кореспонденція, відображена в дебіторській заборгованості;
- запис дебіторської заборгованості на фіктивні рахунки неіснуючих покупців або фіктивні некомерційні операції;
- сума дебіторської заборгованості особи, відповідальної за шахрайство (документальне підтвердження анулювання без причини та загальногосподарські витрати).

Після підписання договору сформулюйте план і програму аудиту. План передбачає загальний перелік питань за основними напрямками аудиту. Це дає можливість контролювати роботу, підвищувати ефективність аудиту, допомагає раніше виявляти непотрібні процедури та виявляти проблеми, які слід перевіряти ретельніше. Програма допомагає виконати роботу в терміни, необхідні клієнтам і аудиторам. З цією метою він визначає цикл основних етапів огляду.

Загальний план аудиту розробляється детально, щоб аудитор мав можливість завдяки йому підготувати програму перевірки з розробкою конкретних завдань, процедур і заходів для кожного об'єкта аудиту і виду робіт. Програма аудиту виконується по етапах:

1. Аудиторська оцінка організації та стану бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю і якості фінансової звітності клієнта.
2. Аудиторська перевірка фінансово-господарської діяльності клієнта.
3. Консультаційні послуги, рекомендації по усуненню виявлених недоліків, надання аудиторського висновку і звіту.

Для досягнення ефективності та результативності аудиту аудитор розробляє та обговорює з замовниками на проведення аудиту елементи загального аудиторського плану та аудиторські процедури. Тобто аудитор розробляє і документально оформляє загальний план аудиту, визначає в ньому суть помилок, а потім здійснює аудит, керуючись цим планом (Робочий документ 3. 1).

Загальний план аудиту дебіторської заборгованості

Аудиторська фірма «АУДИТ»

Суб'єкт господарювання: ПрАТ «Оболонь»

Період перевірки: 10 жовтня -29 жовтня 2022 року

Кількість людино-годин на перевірку: 120

Керівник аудиторської перевірки – Валерія САБАДАШ

Склад аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА.

Запланований аудиторський ризик - 5%

Запланована суттєвість - 5%

План аудиторської перевірки дебіторської заборгованості.

№	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець
1	Аудит відповідності фактичної діяльності передбаченій Статутом та іншими регуляторними актами	10.10.22 – 11.10.22	<i>Валерія САБАДАШ</i>
2	Аудит відповідності положень наказу про облікову політику підприємства вимогам законодавства	10.10.22 – 11.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
3	Аудит довгострокової дебіторської заборгованості	12.10.22 - .13.10.22	<i>Валерія САБАДАШ Олена ПРИБЛУДА</i>
4	Аудит розрахунків з покупцями і замовниками	15.10.22–16.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА, Валерія САБАДАШ</i>
5	Аудит правильності створення резерву сумнівних боргів	17.10.22 – 19.10.22	<i>Валерія САБАДАШ Олена ПРИБЛУДА</i>
6	Аудит безнадійної заборгованості	20.10.22 – 21.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
7	Аудит розрахунків з іншими дебіторами	22.10.22 – 23.10.22	<i>Валерія САБАДАШ</i>
8	Аудит розрахунків по авансах виданих	24.10.22 – 25.10.22	<i>Валерія САБАДАШ</i>
9	Аудит розрахунків за нарахованими доходами	24.10.22 – 25.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
10	Аудит розрахунків за претензіями	26.10.22 – 27.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
11	Аудит розрахунків по відшкодуванню збитків	26.10.22 – 27.10.22	<i>Валерія САБАДАШ</i>
12	Складання аудиторського висновку дебіторської заборгованості	28.10.22 – 29.10.22	<i>Олена ПРИБЛУДА Валерія САБАДАШ</i>

Керівник аудиторської фірми – Валерія САБАДАШ

Керівник аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА

На основі загального плану аудиту розробляється програма аудиту (Робочий документ 2.2), її зміст та обсяг залежать від розміру, виду і специфіки підприємства, умов договору на проведення аудиту, а також особливостей методики і техніки, що їх використовує аудитор під час перевірки.

Програма аудиту дебіторської заборгованості*Аудиторська фірма «АУДИТ»**Суб'єкт господарювання: ПрАТ «Оболонь»**Період перевірки: 10 жовтня -29 жовтня 2022 року**Кількість людино-годин на перевірку: 120**Керівник аудиторської перевірки – Валерія САБАДАШ**Склад аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА.**Запланований аудиторський ризик - 5%**Запланована суттєвість - 5%***Програма аудиторської перевірки дебіторської заборгованості.**

Найменування виконаних робіт	Термін виконання	Тривалість, днів	Контрольні процедури	Виконавці
Планування та контроль	10.10	1	-	<i>Валерія САБАДАШ</i>
Тестування внутрішнього контролю	11.10	1	-	<i>Валерія САБАДАШ</i>
Дослідження договорів на реалізацію готової продукції та товарів	12.10 - 13.10	2	Вибіркова процедура	<i>Валерія САБАДАШ, Олена ПРИБЛУДА</i>
Дослідження наявності та розміру дебіторської заборгованості	14.10-16.10	3	Вибіркова процедура	<i>Валерія САБАДАШ</i>
Дослідження правильності складання порівняльних відомостей та інших документів, якими засвідчуються результати інвентаризації розрахунків	17.10	3	Вибіркова процедура	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
Перевірка розрахунку розміру резерву сумнівних боргів	20.10	1	Вибіркова процедура	<i>Валерія САБАДАШ</i>
Перевірка правильності відображення господарських операцій з реалізації готової продукції та товарів покупцям в бухгалтерському обліку	21.10 - 23.10	3	Суцільна перевірка	<i>Валерія САБАДАШ, Олена ПРИБЛУДА</i>
Дослідження своєчасності розрахунків покупцями	24.10	1	Суцільна перевірка	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
Узагальнення отриманих результатів в Реєстрі виявлених порушень	25.10	1	-	<i>Олена ПРИБЛУДА</i>
Формування робочих документів	26.10	1	-	<i>Валерія САБАДАШ</i>
Формування аудиторського звіту	27.10-29.10	3	-	<i>Валерія САБАДАШ</i>

*Керівник аудиторської фірми – Валерія САБАДАШ**Керівник аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА*

Після вивчення інформації про діяльність підприємства-клієнта укладається договір на проведення аудиту. Договір на проведення аудиту є основним документом, який засвідчує факт досягнення домовленості між

ПрАТ «Оболонь» і АФ «Аудит» про проведення аудиту, він документально стверджує, що сторони прийшли згоди з усіх умов договору. Для того, щоб уникнути неправильного розуміння сторонами взятих на себе зобов'язань, умов їх виконання та прийнятого ступеня відповідальності, в договорі максимально точно обумовлюється всі суттєві аспекти взаємовідносин, які можуть виникати.

В процесі виконання програми аудиторської перевірки аудитори складають відповідні відповідні робочі документи.(Робочий документ 2.3)

Робочий документ 2.3

Перевірка обліку розрахунків з іншими дебіторами

Аудиторська фірма «АУДИТ»

Суб'єкт господарювання: ПрАТ «Оболонь»

Період перевірки: 10 жовтня -29 жовтня 2022 року

Кількість людино-годин на перевірку: 120

Керівник аудиторської перевірки – Валерія САБАДАШ

Склад аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА.

Запланований аудиторський ризик - 5%

Запланована суттєвість - 5%

№	Найменування статті	Сальдо на початок періоду	Сума утворення заборгованості	Сума погашення заборгованості	Сальдо на кінець періоду
1.	Сума заборгованості учасників спільної діяльності.	500,0	90000,	90124,4	375,6
2.	Сума заборгованості за розрахунками із працівниками підприємства крім розрахунків по зарплаті І розрахунків з підзвітними особами: - по споживчих судах; - по позичках молодим фахівцям; - по позичках на Індивідуальне житлове будівництво				
3.	Сума заборгованості, для якої не передбачено окремого рахунка в Плані рахунків: - від операційної оренди активів; - від продажу оборотних активів; - від реалізації фінансових інвестицій; - від реалізації необоротних активів; - від реалізації майнових комплексів.				
4.	Загальна сума ДЗ по рахунку 377				

Керівник аудиторської фірми – Валерія САБАДАШ

Керівник аудиторської групи – Олена ПРИБЛУДА

На завершальному етапі перевірки аудитор групує всі виявлені неточності та помилки у своєму звіті(Робочий документ 2.4)

Робочий документ 2.4

Аудиторський звіт

про проведення аудиту ПрАТ «Оболонь» за 2021 рік.

м. Київ

31 жовтня 2022 року

На підставі договору від 1 серпня 2022 року №25 про проведення аудиторської перевірки, укладеного між незалежною аудиторською фірмою «Аудит» та ПрАТ «Оболонь» була проведена аудиторська перевірка річної фінансової звітності ПрАТ «Оболонь» станом на 1 січня 2022 у відповідності до вимог Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів в якості національних стандартів аудиту, з дотриманням вимог Законів України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Період перевірки 10 жовтня - 29 жовтня 2022 року.

Мета проведення перевірки:

- перевірити стан бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» на відповідність його законодавству та нормативно-правовим актам за період з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2021 року;
- перевірити стан дебіторської заборгованості на підприємстві, достовірність і повноту її відображення;
- зробити висновки щодо достовірності бухгалтерської звітності про фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Оболонь».

Повна перевірка ПрАТ «Оболонь» мною здійснювалася за операціями по розрахунках з покупцями, внутрішніх розрахунках.

При проведенні аудиторської перевірки я використовувала форми звітності ПрАТ «Оболонь», а саме, Баланс (форма №1), Звіт про фінансові результати (форма №2), форма №3, 4, 5, що складені відповідно до чинного законодавства. Основними джерелами інформації були первинні документи: договори, видаткові накладні, рахунки, платіжні доручення, касові ордери,

аналітичні дані синтетичного обліку 36, 37 рах. , Головна Книга. Журнали 1,3,5,5А та відомості аналітичного обліку до них, банківські виписки, претензії, накази на відрядження тощо. Порядок ведення бухгалтерського обліку операцій ПрАТ «Оболонь» регламентується його обліковою політикою, в якій розкритий єдиний підхід до процедур і ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності. Я використовувала такі аудиторські методи, як арифметичне дослідження, анкетування, опитування, документальне дослідження, інвентаризацію. Мною були проведені всі аудиторські процедури для надання достовірної інформації про об'єкт перевірки.

Внутрішній контроль здійснюється відповідно до Облікової політики. Бухгалтерський контроль (попередній, поточний та подальший) забезпечує збереження активів банку та достовірність звітності, що складається службою бухгалтерського обліку на основі даних, отриманих від операційних підрозділів.

На мою думку, система бухгалтерського обліку та система внутрішнього контролю ПрАТ «Оболонь» забезпечують прийнятний рівень адекватності.

Я відповідаю за випуск мого аудиторського звіту та аудиторських документів щодо цієї фінансової звітності на основі моїх результатів аудиту. Я провів аудит відповідно до вимог Українських національних стандартів аудиту, які є аудиторськими та етичними стандартами Міжнародної федерації бухгалтерів, які вимагають від мене етичного планування, планування та проведення аудиту, щоб отримати достатню впевненість, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень.

Перевіркою встановлено, що на підставі чинних нормативних документів підприємство веде бухгалтерський облік згідно послідовності бухгалтерських проводок. Бухгалтерська звітність складена в повному обсязі і в цілому відповідає даним бухгалтерського обліку.

Під час перевірки було виявлено низку порушень та неточностей.

1. У деяких наказах про відрядження немає підпису керівництва, печатки підприємства та причини відрядження.
2. У прогнозі відсутні всі підписи, крім відповідальних.
3. Отримано письмову відмову з описом питань, що виникають.
4. Платити більше податку на землю і менше податку на споживання.
5. Звіт касира не підшивається і ведеться в хронологічному порядку.
6. Відсутній реєстр договорів.

Після перевірки підприємство не вело бухгалтерський облік з боржником.

Неправильне визначення розміру сум бюджетного відшкодування ПДВ (липень 2021, листопад 2021, грудень 2021).

У підприємства відсутній Журнал №5, що значно ускладнює перевірку розрахунків дебіторів.

Підприємство відмовилось надавати для перевірки всі договори поставки з 1 вересня 2021 – до 14 грудня 2021 року.

Я вважаю, що проведена мною аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для відмови від надання звіту, який оформлений окремим документом, через відсутність даних облікової інформації. Це ускладнює процес перевірки і потребує більшого часу на її проведення.

Аудитор аудиторської фірми «АУДИТ» _____ Валерія САБАДАШ

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів об'єкту облікового спостереження Висновки

Від повноти, раціональності та достовірності інформації, що міститься в обліку та звітності, значною мірою залежить рівень управління економікою підприємств і об'єднань. Рівень господарської роботи значною мірою залежить від того, як організований бухгалтерський облік на підприємстві, як він виконує свої контрольні функції. Чим правильніше організований облік у господарстві, тим менше затрат праці потребують бухгалтери і тим більше часу вони мають на аналіз і контроль.

Ознайомилися зі сферою діяльності підприємства, ознайомилися з історією розвитку підприємства, вивчили правові основи роботи підприємства на основі аналізу нормативно-правової літератури щодо регулювання створення та діяльності підприємства. підприємства, його організацію, аналізуючи якісну та кількісну структуру дебіторської заборгованості, я не тільки закріпила та поглибила знання, отримані під час вивчення предметів в університеті, а й ознайомилася зі своєю майбутньою професією бухгалтера.

Підприємство, яке було основою для написання кваліфікаційної роботи було ПрАТ «Оболонь». Мета діяльності якого – виробництво пива, слабоалкогольних напоїв, мінеральних вод, а також експорт своєї продукції за межі митної території України..

Вивчивши організацію та управління процесом бухгалтерського обліку, економічного аналізу та внутрішнього аудиту ПрАТ «Оболонь», можна впевнено сказати, що він відповідає основним вимогам до бухгалтерського обліку, але є й певні недоліки. Крім усього іншого, можна помітити, що бухгалтерів не вистачає, тому вакансій забагато. Тому основною пропозицією є збільшення кількості корпоративних бухгалтерів, звуження сфери спеціалізації кожного з них та підвищення їх професіоналізму у сфері бухгалтерського обліку.

Проте слід зазначити, що бухгалтерський облік підприємств майже повністю автоматизований, що значно полегшує роботу бухгалтерії, оскільки звітність є систематичною.

Всі бухгалтерські звіти подаються до органів податкової інспекції та статистики завжди вчасно. Дані в обліку відображаються достовірно і у повному обсязі, що засвідчує достатню кваліфікованість головного бухгалтера та управлінського персоналу. Штрафних санкцій та скарг з боку покупців, дебіторів та кредиторів за 2020р. та 2021р. ПрАТ «Оболонь» не мало.

Отже, можна зробити висновок, що бухгалтерський облік цього підприємства організований відповідно до чинного законодавства та дотримується всіх стандартів і правил Компанії використовують різні мотиваційні інструменти, щоб заохотити співробітників працювати ефективніше, наприклад, різні бонуси, які раціоналізують пропозиції, інноваційні способи вирішення різних проблем і проблем. Для підняття командного духу та створення більш дружнього колективу компанія проводить корпоративну вечірку, присвячену певному святу.

Підприємство у своїй бухгалтерській діяльності використовує 9 класів рахунків для складання повної звітності підприємства на основі його даних.

Прибуток підприємства формується шляхом вирахування з доходу від господарської діяльності вартості матеріалів, прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З балансового прибутку підприємства сплачуються податки та інші платежі відповідно до законодавства України до державного бюджету. Розрахований чистий прибуток як і раніше повністю контролюється підприємством.

Проаналізувавши фінансово-економічний стан ПрАТ «Оболонь», слід зазначити, що підприємство практично не має недоліків в організації діяльності. За результатами аналізу основних техніко-економічних показників більшість показників показала тенденцію до зростання. Це добре для компанії. Ось чому можна сказати, що компанія підвищує ефективність своєї діяльності і, отже, отримує більшу економічну вигоду, що виражається у більшому прибутку. Також видно, що бізнес-перспективи компанії в майбутньому дуже хороші. Це пояснюється тим, що ПрАТ «Оболонь» є ексклюзивним представником деяких іноземних брендів у нашій країні. Компанія планує з кожним роком розширювати асортимент продукції, залучаючи все більше і більше компаній і підприємств до співпраці.

У першій частині кваліфікаційної роботи розглянуто організацію та організаційну структуру бухгалтерії підприємства, облікову політику ПрАТ «Оболонь», основні напрями наукових досліджень та основні проблеми

обліку дебіторської заборгованості вітчизняними та зарубіжними вченими. розкривається дебіторська заборгованість підприємства. Фінансовий, управлінський та податковий облік бухгалтерського обліку описується відображення дебіторської заборгованості у фінансовій, податковій та статистичній звітності.

У другому розділі наведено аналіз основних техніко-економічних показників та фінансового стану підприємства, а також економічний аналіз дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» за фактичними показниками за період 2020-2021 рр.

У третьому розділі дипломного проекту розкриваються теоретичні основи зовнішнього незалежного аудиту та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості підприємства. Також була проведена прискорена перевірка фінансової звітності ПрАТ «Оболонь». Питання щодо державного контролю та аудиту дебіторської заборгованості, а також відповідальності за недотримання чинного в Україні законодавства у сфері дебіторської заборгованості відображені в третьому розділі дипломної роботи.

Проаналізувавши всі наведені вище дані щодо аналізу та аудиту бухгалтерського обліку та дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь», можна зробити наступні рекомендації щодо підвищення ефективності управління та бухгалтерського обліку:

- провести зміни до Наказу «Про облікову політику» згідно чинного законодавства;
- розробка більш ефективної системи стимулюючих інструментів для заохочення співробітників до більш ефективної роботи (різноманітні бонуси за раціоналізаторські пропозиції, інноваційні підходи до вирішення різноманітних завдань і завдань);
- звільнення з підприємства осіб, освітньо-професійна кваліфікація та фактичні професійні навички яких не відповідають займаній посаді;
- створення більш сприятливих умов праці та зниження плинності кадрів шляхом скорочення чисельності, звільнення за власним бажанням;

- створити сприятливі умови для підвищення якості працівників, що ймовірно підвищить продуктивність і ефективність роботи компанії;
- зменшити дебіторську заборгованість та збільшити джерела власних коштів;
- введення нових основних засобів для підвищення норми вартості основних засобів;
- збільшення обсягів оптового товарообороту з метою отримання більших розмірів валового прибутку та підвищення значення техніко-економічних показників підприємства;
- збільшення оптового товарообігу для отримання більшого валового прибутку та покращення техніко-економічного показника підприємства;
- утримувати більшу суму інших доходів і зменшувати суму всіх інших витрат за рахунок збільшення чистого прибутку за рахунок збільшення валового прибутку;
- підприємствам вигідно підвищувати показники рентабельності діяльності за рахунок збільшення розміру прибутку, причому темпи зростання прибутку повинні бути швидшими за темпи зростання вартості активів і власного капіталу;
- створення умов для швидшого погашення дебіторської заборгованості дебіторами;
- підвищити рівень контролю за обліком дебіторської заборгованості та її відображенням у звітності для уникнення різного роду помилок, пов'язаних з цим процесом;
- зменшення обсягів дебіторської заборгованості дасть змогу швидше погашати поточну заборгованість за товари та векселі видані, а отже поліпшаться показники ліквідності і платоспроможності та фінансової незалежності і стійкості;
- зменшити терміни обороту оборотних активів досліджуваного товариства;

- підвищувати ефективність збутової діяльності, що дасть змогу підвищити оборотність товарів та зменшити терміни їхньої оборотності;
- щоб не допустити виникнення простроченої дебіторської заборгованості, потрібно у договорах чітко вказувати строки виконання зобов'язань з постачання товарів, робіт і послуг, контролювати дотримання таких строків, а також вживати відповідних заходів щодо погашення (стягнення) дебіторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі розвитку своєчасне і повне виконання платіжних зобов'язань є умовами стійкого функціонування підприємства в розвиненій ринковій економіці. На сьогодні, коли Україна знаходиться в перехідному періоді, спостерігається зворотна тенденція – криза неплатежів.

Тому однією з важливих задач є вивчення, керування і аналіз дебіторської заборгованості, оскільки недбале ставлення до дебіторської заборгованості приводить до уповільнення розрахунків, затримання виплат по заробітній платі і взагалі до погіршення фінансового стану підприємства.

У зв'язку з цим, саме питання організації обліку і аудиту дебіторської заборгованості, а також його вдосконалення на сьогоднішній день є надзвичайно актуальним

Вивчення теоретичних аспектів обліку і аудиту дебіторської заборгованості, аналіз законодавчої і нормативної бази, дозволяє стверджувати, що виникнення дебіторської заборгованості в певних межах є нормальною ознакою діяльності підприємства, але не в тих випадках, коли відбувається її безконтрольне зростання і систематичне несвоєчасне погашення (оскільки створення великих обсягів дебіторської заборгованості викликає низьку платоспроможність підприємства); а класифікація дебіторської заборгованості має важливе значення для правильної організації обліку, достовірного аналізу.

Правові основи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності на підприємстві визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і П(С)БО.

Розглянутий стан організації первинного, аналітичного і синтетичного обліку товарів на підприємстві, свідчить, що він відповідає вимогам чинного законодавства з цього питання і ведеться із застосуванням типових форм первинних документів зі складанням відповідним бухгалтерських проведення, проте існують певні недоліки стосовно обліку резерву сумнівних боргів

Управління дебіторською заборгованістю безпосередньо впливає на прибутковість підприємства і визначає дисконтну і кредитну політику для покупців, шляхи прискорення повернення боргів і зменшення безнадійних боргів, а також вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження коштів. Тому необхідно виробити спеціальну політику щодо більш ефективного управління дебіторською заборгованістю з урахуванням специфіки діяльності підприємства.

Склад дебіторської заборгованості впливає на фінансовий стан підприємства. Значне збільшення дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах може свідчити або про неефективну кредитну політику підприємства до покупців, або про збільшення обсягів реалізації, або про неплатоспроможність частини покупців. Зменшення заборгованості за рахунок скорочення періоду її погашення, а не за рахунок зменшення обсягів реалізації позитивно характеризує управління дебіторською заборгованістю. Аналіз показників, які характеризують стан дебіторської заборгованості за попередній період, дає змогу визначити основні завдання політики управління дебіторською заборгованістю.

Сучасною формою управління дебіторською заборгованістю є прискорене переведення дебіторської заборгованості в інші форми оборотних активів підприємства, такі як обігові кошти та високоліквідні короткострокові цінні папери.

Однією з основних функцій управління дебіторською заборгованістю є створення ефективної системи контролю за її рухом та своєчасною інкасацією. Контроль організується в загальній системі фінансового контролю на підприємстві як самостійний блок (центр відповідальності з управління дебіторською заборгованістю). Поява великої дебіторської заборгованості призводить до зниження платоспроможності підприємства.

Отже, важливим завданням управління грошовими потоками є ефективне управління дебіторською заборгованістю, яке спрямоване на

оптимізацію обсягів дебіторської заборгованості та забезпечення її своєчасної інкасації.

З метою усунення виявлених недоліків і підвищення ефективності організації обліку і аудиту дебіторської заборгованості та його подальшого вдосконалення в роботі було запропоновано ввести певні заходи.

З метою управління дебіторською заборгованістю на даному підприємстві слід використовувати систему управління дебіторською заборгованістю, яка буде включати такі заходи як кредитна політика та методи управління своєчасністю оплати.

Також запропоновано вдосконалити інформаційне забезпечення дебіторської заборгованості, що дасть забезпечення керівника своєчасними і якісними даними про дебіторську заборгованість. Запропонована зведена звітність дозволить отримати інформацію про дебіторську заборгованість в обсязі і вигляді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами зокрема і заборгованості загалом тобто задовольнить вимоги управлінців – отримання повної, оперативної інформації щодо стану дебіторської заборгованості.

В умовах сьогодення актуальним є проведення внутрішнього аудиту. На мою думку, з метою підвищення достовірності обліку дебіторської заборгованості і фінансової звітності на підприємстві необхідно організувати систематичне проведення внутрішнього аудиту, для чого доцільно створити спеціальну службу внутрішнього аудиту, або посаду аудитора.

Метою внутрішнього аудиту є можливість надання допомоги співробітникам підприємства ефективно виконувати свої функції, своєчасно виявляти допущені помилки, сприяти найбільш ефективнішому формуванню та використанню наявних ресурсів підприємства.

Так було розроблено порядок проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості, в якому визначено: мета; основні завдання; ключові аспекти аудиту; заходи аудиту.

На мою думку, введення в дію всіх запропонованих мною вдосконалень, покращить організацію та облік дебіторської заборгованості та сприятиме ефективному функціонуванню підприємства в цілому

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку-21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р. № 193 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" [Електронний ресурс]: від 01.06.2000 р. № 1776 //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>
3. Закон України "Про захист прав споживачів" [Електронний ресурс]: від 12.05.91 р. № 1023 1776 //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
4. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.94 р.№ 185/94 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/185/94-вр>.
5. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” [Електронний ресурс]: від 21.12.2017 № № 2258-VIII //Верховна Рада України. : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]: від 16.07.1999 № 996-XIV//Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств від 30 листопада 1999 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
8. Лист Національного банку України "Про окремі норми Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні"

№11-111/680-1907 від 01.03.2005 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1907500-05>

9. Наказ Міністерства статистики України „Про затвердження типових форм первинного обліку" [Електронний ресурс]: від 29.12.95 р № 352 //Міністерство фінансів України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку-1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій від 30 листопада 1999 року № 291, зі змінами і доповненнями //Верховна рада України.: офіційний веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29 листопада 1999 р. № 290; [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua>

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку-10 «Дебіторська заборгованість» від 8.10.1999 р. № 237 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – 1999. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua>

14. Положення Про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України від 16.12.2002 № 508 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>

15. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-ХІІ[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

16. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
17. Конституція України [Електронний ресурс]: від 28 червня 1996 № 254к/96-ВР //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
18. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 №2374-3 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
19. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 13.01.2003 № 436-IV //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
20. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 2.12.2010 № 2755-VI //Верховна рада України : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-1713>.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
22. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / [за заг. Ред. І.В.Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 384 с.
23. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум : навч. посіб. / Н. Ю. Єршова, О. В. Портна. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 306 с.
24. Аудит : підруч. / В.В. Рядська, Я.В. Петраков. – К. : ЦУЛ, 2018. – 416 с.
25. Аудит: курс лекцій / Л.А. Козаченко, А. Г. Костирко. – Миколаїв: МНАУ, 2020. – 128 с.
26. Аудит: методика і організація : навч. посіб. / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна; Харківський нац. ун-т міськ. госп-

ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.

27. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. –К. : Видавництво Ліра-К, 2019. –324 с.

28. Багацька, К. В. Фінансовий аналіз : підручник / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет ; Нац. ун-т харч. технол. — К. : АртЕК, 2014. — 320 с.

29. Баранова А.О. Аудит : навч. посіб. / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 246 с.

30. Беренда Н.І. Аудит дебіторської заборгованості //Удосконалення обліково-аналітичної роботи та її вплив на економічну інтеграцію країни: колективна монографія / За ред. канд. екон. наук., проф. Л.М. Чернелевського. – К.: НУХТ, 2018.

31. Беренда Н.І., Саухіна О.В. Удосконалення управління дебіторською заборгованістю на підприємствах харчової промисловості. Науковий вісник Херсонського державного університету Серія:Економічні науки. Випуск 30. Частина 4. м.Херсон – 2018.

32. Внутрішній аудит : навч. посіб. / за ред. Ю. Б. Слободяник. – Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. – 248 с.

33. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності : підручник. / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 320 с.

34. Ковальчук, К.Ф Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. / К.Ф.Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. - 326с

35. Колос І.В., Корєпова А.О. Науково-методичні підходи до управління дебіторською заборгованістю: зарубіжний досвід. Внесок молодих вчених у розбудову сучасного менеджменту підприємств:

Матеріали XI Міжнародної наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених (Київ, 18-19 листопада 2020 р.). Київ: НУХТ, 2020. С. 41-44.

36. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : [Електронний ресурс] / М.С. Пашкевич, Н.Л. Шишкова; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Дніпро : НГУ, 2017. – 182 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua>. – Дата звернення: 30.05.2020. – Назва з екрану.

37. Косова, Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва; (за заг. ред проф. Т.Д. Косової) - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528с.

38. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підруч. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 478 с.

39. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник /За заг. ред. проф. П.Й.Атамаса. – К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 356 с.

40. Михайленко О.В., Скоморохова С.Ю. Взаємозалежність дебіторської заборгованості та фінансового стану підприємства . Журнал «Глобальні та національні проблеми економіки». Випуск №6, Липень 2015 р.. М. Миколаїв-2015р. С.859-862.

41. Немченко В.В. Аудит в Україні: підручник. Київ : ЦНЛ, 2020. 536 с.

42. Облік і аудит : навч. посіб. / О.О. Мороз, О.В. Безсмертна. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 85 с.

43. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. / В.Я. Плаксієнко, Ю.А. Верига, В.А. Кулик, Є.А. Карпенко. – К. : ЦНЛ, 2019. – 509 с.

44. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т. Аудит : Навч. посібник. Вид. 4-те, перероб. І допов. Київ: Алерта, 2020. 852 с.

45. Осадча Г. Г. Методологічні аспекти обліку дебіторської заборгованості на виробничих підприємствах / Г. Г. Осадча, В. О. Козаченко

// Формування ринкових відносин в Україні. - 2017. - № 12. - С. 134-138. -
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2017_12_26

46. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс] : підручник / І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. Л. М. Кіндрацької. — К. : КНЕУ, 2016. — 629 с

47. Рязанова Н. О. Аудит : навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.

48. Слобода А.І., Михайленко О.В. Облік дебіторської заборгованості Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні орієнтири розвитку економіки України». 6-7 жовтня, м.Одеса-2017 С.171-175

49. Слободян, Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: підруч. / Н.Г.Слободян. –К.:НУХТ,2013. –200 с.

50. Темчишина Ю., Мариніна К. Регулювання дебіторсько-кредиторської заборгованості на підприємстві. Матеріали науково – практичної конференції «Актуальні питання права, економіки та управління» 10-11 лютого 2017 р. Частина 1 . м. Київ 2017. С.9-11.

51. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.

52. Тринька, Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник/ Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська (Іванчук). — К.: Алерта, 2013. — 568 с.

53. Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.

54. Фінансовий облік 2: навч. посіб./[Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк]; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. – К.:Алерта, 2014. – 456с.

55. Фінасовий облік - 1 (у схемах і таблицях) Частина - 1: навч. посіб./ [М.Т. Теловата, О.В. Петраковська]; за заг. ред. М.Т. Теловатої - К.: Інтердрук, 2019. - 217 с.

56. Чернелевський, Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підруч. / Л. М. Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. – Київ : "Хай-Тек-Прес", 2013. – 640 с.

57. Шеремет, О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. О. Шеремет. — МОН України, Нац. ун-т харч. технол. — К. : Кондор, 2011. — 196 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Наказ про облікову політику ПрАТ «Оболонь»

Згідно **«Наказу про облікову політику підприємства»** ведення бухгалтерського обліку на ПАТ «Оболонь» організовується бухгалтерською службою на чолі з головним бухгалтером.

Для ведення обліку на підприємстві застосовується комп'ютерна інформаційна система власної розробки - «Куб». Головний бухгалтер має обов'язок контролювати рівень відповідності реєстрів обліку, порядку, способів реєстрації та узагальнення інформації, передбачених даною інформаційною системою за вимогам законодавства.

Аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей ведеться по підрозділах наступним чином:

1. у бухгалтерії – в кількісно-сумарному вимірі;
2. на складах – в кількісному вимірі;
3. в торгівлі – в кількісно-сумарному вимірі;
4. в цехах та відділах – в кількісному вимірі.

Регістри обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображаються в **Головній книзі підприємства**. Заступник головного бухгалтера на підставі даних облікових реєстрів та Головної книги складає фінансову та податкову звітність підприємства.

Фахівці відділів та цехів мають неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення і терміну подання первинних документів для їх обліку. За порушення вимог бухгалтерії, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображених в них даних фахівців притягають до дисциплінарної відповідальності. Контроль за дотриманням цих вимог здійснює головний бухгалтер та начальники відділів.

Для повного забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності на підприємстві регулярно проводиться інвентаризація активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94р. №69.

Терміни та періодичність проведення інвентаризації активів та зобов'язань і склад постійно діючої комісії розглянуто в «Наказі про облікову політику підприємства».

В облікову політику підприємства дозволяються вноситись зміни, якщо виконуються умови:

5. норми визначені Наказом не будуть відповідати змінам у законодавстві України, які будуть прийняті після дати його затвердження і безпосередньо стосуватимуться його положень,

6. запропоновані і обгрунтовані фахівцями підприємства положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

Для складання фінансової звітності встановлена **межа суттєвості** у розмірі 20000 гривень.

Основним засобом визнається необоротний актив вартістю понад 10 000 грн., який підприємство утримує задля використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, та необоротний актив вартістю менше 10 000 грн. призначений для передачі в лізинг (оренду) іншим особам, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.

До інших необоротних матеріальних активів відносяться активи:

- а) очікуваний термін експлуатації яких більше 1 року,
- б) вартість яких не перевищує 10 000 грн.

На ПАТ «Оболонь» застосовується **прямолінійний метод нарахування амортизації основних засобів.**

Щодо амортизації інших необоротних матеріальних активів, то вона нараховується в розмірі 100 % їх первісної вартості при передачі в експлуатацію.

Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що використовуються протягом терміну не більше одного року, списується одразу, коли вони відпускаються в експлуатацію, виключаючи із складу активів.

Для амортизації **нематеріальних активів** також застосовується **прямолінійний метод.**

Щодо **оцінки вибуття запасів** здійснюється за методом **середньозваженої собівартості** (при відпуску запасів у виробництво та реалізацію) та **методом ціни продажу** (при відпуску товарів для реалізації через роздрібну мережу).

Коли не має можливості конкретно ідентифікувати партію придбаних запасів для обліку транспортно-заготівельних витрат застосовується окремий субрахунок бухгалтерського обліку.

Величина резерву сумнівних боргів розраховується як добуток суми дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги на коефіцієнт сумнівності. При цьому **коефіцієнт сумнівності** дорівнює 0,015 (1,5 %).

Директор з питань безпеки щомісячно до 20 числа наступного за звітним подає для погодження списки підприємств, які мають сумнівну або безнадійну заборгованість за відвантажені продукцію, товари, виконані роботи та послуги.

Бухгалтерська служба має спільно з відділом правового забезпечення готувати матеріали для претензійної роботи по сумнівній заборгованості.

Бухгалтерська служба здійснює списання безнадійної дебіторської заборгованості зі складу активів з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів та зарахуванням на позабалансовий рахунок **071 «Списана дебіторська заборгованість»**.

До консолідованої фінансової звітності ПАТ «Оболонь» включаються показники фінансової звітності ПАТ «Оболонь», представництв (філій) ПАТ «Оболонь» та підприємств на 100 % інвестованих ПАТ «Оболонь» за списком:

7. ДП ПАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта», м.Фастів;
8. ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське», м.Красилів;
9. ТОВ «Оболонь – Агро».
10. ІП ВТУП «Оболонь – Русь».

Начальник відділу фінансового аналізу та бюджетного планування до 27 числа місяця наступного за звітним кварталом подає до бухгалтерії зведений розрахунок фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Доходи і витрати підприємства визнаються і нараховуються згідно з П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати».

Головні бухгалтери підприємств та філій, з метою достовірного та повного відображення фінансових результатів у формі 2 «Звіт про фінансові результати», керуються положеннями затвердженого Класифікатора витрат.

Начальник планово-економічного відділу для розрахунку розподілу загально-виробничих витрат подає до бухгалтерії дані про нормальну виробничу потужність обладнання за цехами до 30 квітня поточного року.

Для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами використовуються дані аналітичного обліку. **Не застосовуються** рахунки **8 класу** Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Податковий облік ведеться згідно вимог податкового кодексу України.

Керівники та головні бухгалтери підприємств та філій, з метою створення єдиної системи організації бухгалтерського обліку та дотримання єдиної облікової політики для складання консолідованої звітності, забезпечують виконання наказу про облікову політику, узгоджуючи свої дії з головним бухгалтером підприємства. Контроль за виконанням наказу здійснює головний бухгалтер.

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"
Територія м.Київ, Оболонський р-н
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності Виробництво пива

	КОДИ
Дата	01.01.2022
за ЄДРПОУ	05391057
за КОАТУУ	8038000000
за КОПФГ	230
за КВЕД	11.05

Середня кількість працівників: 3157

Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)**

на 31.12.2021 р.

Форма №1-к

Код за ДКУД 1801007

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 026	4 686
первісна вартість	1001	43 963	43 969
накопичена амортизація	1002	(37 937)	(39 283)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	18 141	11 272
Основні засоби	1010	4 611 402	4 352 291
первісна вартість	1011	12 003 847	12 080 275
знос	1012	(7 392 445)	(7 727 984)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	57 581	18 542
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14	14
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізичні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	4 693 164	4 386 805
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	753 270	1 015 849
Виробничі запаси	1101	559 903	824 163
Незавершене виробництво	1102	67 739	73 543
Готова продукція	1103	72 341	84 609
Товари	1104	53 287	33 534
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	260 966	272 112
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	44 300	101 840
з бюджетом	1135	51 330	69 326
у тому числі з податку на прибуток	1136	4 813	4 233
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 911	20 095
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 228	17 048
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	18 927	5 983
Усього за розділом II	1195	1 163 932	1 502 253
Баланс	1300	5 857 096	5 889 058

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 603 868	2 445 387
Додатковий капітал	1410	1 916	1 198
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	-6 437	-7 155
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-329 248	167 847
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 336 100	2 673 996
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	426 702	410 551
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	180 402	609 731
Інші довгострокові зобов'язання	1515	260 062	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	867 166	1 020 282
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	255 933	394 848
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 139 546	661 136
товари, роботи, послуги	1615	909 794	709 905
розрахунками з бюджетом	1620	104 445	102 148
у тому числі з податку на прибуток	1621	164	414
розрахунками зі страхування	1625	6 382	4 980
розрахунками з оплати праці	1630	57 270	80 097
одержаними авансами	1635	120 483	183 041
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	13 639	33 497
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	44 462	23 252
Усього за розділом III	1695	2 653 830	2 194 780
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	5 857 096	5 889 058

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата	КОДИ
			01.01.2021
			05391057

за ЄДРПОУ

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік
Форма №2-к
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 549 706	5 466 148
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 070 109)	(4 277 833)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	1 479 597	1 188 315
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	74 094	50 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(361 150)	(337 100)
Витрати на збут	2150	(719 636)	(661 989)
Інші операційні витрати	2180	(6 593)	(20 110)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	466 312	219 688
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	39 058
Інші фінансові доходи	2220	338 280	280
Інші доходи	2240	15 776	-1 418
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(255 444)	(329 215)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1 618)	(0)
Інші витрати	2270	(238 394)	(-216 198)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	324 912	144 591
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	13 702	113 042
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	338 614	257 633
збиток	2355	(0)	(0)

ІІ. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-718	-4 082
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-718	-4 082
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-718	-4 082
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	337 896	253 551
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

ІІІ. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 993 302	3 157 057
Витрати на оплату праці	2505	705 528	626 692
Відрахування на соціальні заходи	2510	149 141	132 414
Амортизація	2515	399 564	422 999
Інші операційні витрати	2520	1 204 645	1 159 110
Разом	2550	5 452 180	5 498 272

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,041500	0,792400
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,041500	0,792400
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Звіт про рух грошових коштів на ПрАТ «Оболонь»

Код за ДКУД 1801009

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 809 027	7 256 866
Повернення податків і зборів	3005	0	700
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	7 473	5 572
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	77 833	138 664
Надходження від повернення авансів	3020	622	14 299
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	155	273
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	62	9
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	25 434	151 723
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 746 887)	(4 550 959)
Праці	3105	(562 709)	(506 786)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(143 527)	(130 046)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1 890 788)	(1 793 898)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 909)	(304)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(448 431)	(438 364)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 440 448)	(1 355 230)
Витрачання на оплату авансів	3135	(99 323)	(45 259)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(2 236)	(21 999)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(20 889)	(6 910)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(43 841)	(44 887)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	410 406	467 362
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	53 217	89 457
необоротних активів	3205	4 703	20 405
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	1
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	52	3 830

Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(37)	(0)
необоротних активів	3260	(117 302)	(109 944)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-59 367	3 749
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	158 428	72 594
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(295 404)	(258 667)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(224 553)	(285 793)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-361 529	-471 866
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-10 490	-755
Залишок коштів на початок року	3405	16 228	16 876
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	11 310	107
Залишок коштів на кінець року	3415	17 048	16 228

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Щаприсметство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"

Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2021
05391057

Консолідований звіт про власний капітал

За 202 рік
Форма №4-к

Код за ДКУД

1801011

Стаття	Код рядка	Належить власникам материнської компанії										Разом
		Заресст рований капітал	Капітал у доцінках ах	Додатко вий капітал	Резерви ний капітал	Нерозп оділен й прибуток (непокр итий збиток)	Неопла чений капітал	Вилуче ний капітал	Всього	Неконтр ольована частка		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Залишок на початок року	4000	73 144	2 603 868	1 916	0	-329 248	0	-13 580	2 336 100	0	2 336 100	
Коригування: Зміна облікової політики	4005	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Виправлення помилок	4010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Інші зміни	4090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Скоригований залишок на початок року	4095	73 144	2 603 868	1 916	0	-329 248	0	-13 580	2 336 100	0	2 336 100	
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	0	0	0	0	338 614	0	0	338 614	0	338 614	
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	0	0	-718	0	0	0	0	-718	0	-718	
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Накопичені курсові різниці	4113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний дохід	4116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку:	4200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Виплати власникам	4205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Справування прибутку до зареєстрованого капіталу	4210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	4215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на матеріальне захоплення	4240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників:	4245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески до капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Погашення заборгованості з капіталу	4260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Видучення капіталу:	4265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Викуп акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Перепродаж викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4275	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Видучення частки в капіталі	4280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4290	0	-158.48	0	0	158.481	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4291	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4295	0	-158.48	-718	0	497.095	0	0	0	337.896	0	337.896	0
Разом зміни у капіталі	4300	73.144	2.445.38	1.198	0	167.847	0	-13.580	2.673.996	0	0	2.673.996	0

Я